

Пропозиції
Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області
на 2021-2027 роки

Миколаїв
2020

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

Вступ

Відповідно до законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», з урахуванням положень та завдань Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», Програми діяльності Кабінету Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів України від 29.09.2019 р. № 849), згідно з вимогами Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів (постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. № 932, із змінами), Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації (наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79, із змінами) та необхідності розроблення Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки (далі – План заходів), Миколаївський національний аграрний університет підготував пропозиції до Плану заходів, зокрема до розділу «Програми Плану заходів Стратегії». Пропозиції підготовлено з урахуванням інтересів інноваційного розвитку держави, регіону, аграрного сектора економіки, науки та вищої освіти.

Забезпечення потреб населення, зокрема продуктами харчування, є однією зі складових сталого економічного розвитку південного регіону. Рослинництво на сьогоднішній день залишається однією з основних галузей сільського господарства Миколаївської області та визначає продовольчу безпеку суспільства.

В результаті аналізу аграрного сектора економіки Миколаївської області, вченими Миколаївського НАУ сформовано проблеми, на вирішення яких спрямовані дані Пропозиції. Сфера сільськогосподарського виробництва області впродовж останніх років характеризується такими тенденціями як:

- моноспеціалізація галузі рослинництва на вирощуванні пшениці та соняшнику, яка посилює залежність регіону від кон'юнктури на світових ринках сільськогосподарської сировини (зважаючи на безальтернативність експортно-орієнтованої моделі зернового господарства);

- зростання удвічі з 1995 року посівних площ соняшника, який є виснажливою культурою, за рахунок зниження посівних площ інших видів сільськогосподарських культур.

Сільськогосподарські угіддя області розташовані в посушливій зоні, нестійкого зволоження, тому найголовніша проблема на шляху становлення високопродуктивного агропромислового виробництва – це розширення площ штучного зрошення, що позначається на результатах роботи сільського

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

господарства. Кожні 6-8 років із 10 оцінюються як сухі та посушливі. За останні 10 років розширилась площа сухої та дуже сухої зони, що ускладнює умови розвитку сільського господарства в регіоні.

Інгулецька, Південно-Бузька, Явкинська, Спаська, Білоусівська зрошувальні системи на сьогодні потребують проведення реконструкції та модернізації внаслідок їх зношеності, спричиненої недостатністю фінансування заходів по їх реконструкції та модернізації. До того ж, порівняно з сусідніми областями, площа зрошуваних земель менша у 9,6 разів порівняно з Херсонською (309 тис. га), на 20% порівняно з Одеською (40,2 тис. га), однак більше на 9,5% порівняно з Дніпропетровською (29,4 тис. га), та у 12 разів більше порівняно з Кіровоградською (2,7 тис. га) областями.

Протягом останніх років в області впроваджуються сучасні методи та способи поливу сільгоспкультур, у тому числі краплинного зрошення, площі якого досягли 8,6 тис. га. Загалом протягом останніх 8 років спостерігається тенденція до зростання площ поливу зрошуваних угідь та як наслідок – зростання виробництва сільськогосподарської продукції. Так у 2019 році аграрії Миколаївщини отримали врожай зернових та зернобобових культур близько 3,1 млн тон і внесок області у загальнодержавне виробництво зерна склав близько 4,1%.

Тваринництво – невід’ємна споріднена з рослинництвом галузь, що забезпечує населення продуктами харчування тваринного походження. Негативні тенденції цієї галузі продовжуються останніми роками: поголів’я худоби і птиці скорочується та обсяги виробництва знижуються, що зумовлено низькою рентабельністю молочного скотарства та відсутністю підтримки цієї галузі на національному рівні. Відбувається нерівномірний розвиток різних категорій аграрних формувань сектору, особливо господарств населення, які ще досі на ринку займають значну частину.

Обсяг виробництва продукції тваринництва у 2019 році скоротився на 4,3%, у порівнянні з 2018 роком. Питома вага тваринницької продукції в сільськогосподарських підприємствах та в господарствах населення збільшилась (на 2,8 та 0,5% відповідно). Зменшення обсягів виробництва молока в період з 2014 по 2019 роки відбулося за рахунок скорочення чисельності поголів’я корів. Нестабільність обсягів виробництва обсягів м’яса та молока пов’язана зі скороченням поголів’я худоби зумовлена низькою рентабельністю та відсутністю підтримки цієї галузі на національному рівні.

Харчова та переробна промисловість – одна з провідних стратегічних і найважливіших галузей агропромислового комплексу області. Від рівня її розвитку, стабільності функціонування залежить стан економіки та продовольча безпека, розвиток внутрішнього і зовнішнього ринків, а також рівень життя населення регіону. Основне завдання підприємств харчової промисловості полягає в гарантованому та якісному забезпеченні населення

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

області продуктами харчування та нарощування обсягів експортного потенціалу.

Виноградарсько-виноробне та плодово-ягідне виробництво традиційні та ефективні галузі агропромислового комплексу Миколаївської області, яка завжди грала важливу роль у наповненні державного та місцевих бюджетів, рішенні важливих соціально-економічних проблем регіону. Прийнятні ґрунтово-кліматичні умови південної та центральної частин області дозволяють вирощувати цінні столові та технічні сорти винограду для використання у свіжому вигляді та для виробництва високоякісних вин. Що стосується врожайності, то на її рівень, поряд з несприятливими погодними умовами, негативно вплинули викликані нестачею у господарств коштів порушення технології, недостатнє застосування добрив, засобів захисту рослин від хвороб та шкідників тощо. Це, в свою чергу, негативно впливає і на собівартість, і на якість вирощеного винограду, а у підсумку – на конкурентоспроможність галузі.

Тому, впровадження інноваційних технологій виробництва та переробки високоякісних безпечних сільськогосподарських продуктів, їх науковий супровід, розвиток людського капіталу та підвищення рівня його використання забезпечать соціально-економічне зростання Миколаївської області.

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

РОСЛИННИЦТВО

Відповідно до **стратегічної цілі 1.** «Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року» **Стійке економічне зростання багатогалузевої економіки**, завдання 1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, сфери реалізації проєктів **1.1.3.1. Запровадження ресурсозберігаючих і високопродуктивних технологій вирощування сільськогосподарських культур**, для вирішення таких проблем Миколаївської області:

- повільне просування нових селекційних досягнень у виробництво;
- застарілі технології виробництва насіння в умовах штучного зволоження аграрного сектора економіки;
- недостатні об'єми виробництва посівного насіння вітчизняних сортів зернових культур для задоволення регіонального попиту;

вченими МНАУ розроблено проєктну пропозицію **«Створення центру насінництва новітніх вітчизняних сортів зернових культур для зрошуваних і богарних земель Миколаївської області та Південного регіону»** (додаток 1) для збільшення об'ємів виробництва високоякісного насіннєвого матеріалу на неполивних і зрошуваних землях та вирішення вищезазначених проблем селекції і насінництва сільськогосподарських культур.

З метою забезпечення сільгоспвиробників регіону високоякісним насінням найпродуктивніших сортів пшениці озимої та ячменю озимого вітчизняної селекції за Програмою діяльності Південного міжрегіонального наукового центру НААН Університетом підготовлено проєктну пропозицію **«Організація на базі Миколаївської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту зрошуваного землеробства НААН Інституту агропромислового виробництва подвійного підпорядкування НААН та МОН (через Миколаївський НАУ), в якому передбачено об'єднання зусилля новоствореного інституту АПВ та ДП «ДГ «Реконструкція»» і ДП «ДГ «Зелені кошари»»** Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннезнавства та сортовивчення, ДП «ДГ «Агрономія»» Інституту садівництва НААН України, ДП «ДГ «Еліта»» Інституту зрошуваного землеробства НААН України й ДП «ДГ «Зорі над Бугом» Інституту захисту рослин НААН.

Відповідно до **стратегічної цілі 1.** Проєкту «Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року» **Стійке економічне зростання багатогалузевої економіки**, завдання 1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, сфери реалізації

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

проектів **1.1.3.1. Запровадження ресурсозберігаючих і високопродуктивних технологій вирощування сільськогосподарських культур**, для вирішення таких проблем Миколаївської області:

- потреба у дешевому екологічно-чистому паливі;
- поглиблення використання новітніх наукових досягнень у навчальному процесі при практичній підготовці студентів університету;
- недостатня кількість екологічно чистої високоякісної перевіреної продукції овочівництва;
- необхідність впровадження в освітній процес найновітніших світових розробок та технологій;
- перевірка якості засобів захисту рослин та мінеральних добрив на відповідність сертифікатам;
- низька конкурентоспроможність вітчизняної техніки та обладнання для АПК;
- механічне та хімічне навантаження на ґрунти через використання застарілої техніки і порушення умов агротехнологій;
- відсутність швидкого трансферу інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур для оперативного вирішення проблем регіону;
- проблема розробки новітніх наукових технологій вирощування сільгоспкультур на зрошенні,
- функціонування навчально-науково-виробничого консорціуму для симбіозу освіти, науки і виробництва – новий підхід до ефективної співпраці;
- виробництва органічної продукції на зрошенні потребують підтвердження відповідності методів, що запроваджують виробники, вимагають органічних стандартів та системних лабораторних досліджень;
- постійний контроль за станом родючості поливних земель, а також за рівнем забрудненості шкідливими речовинами, такими як пестициди, важкі метали, радіонукліди, у зв'язку з інтенсивним їх використанням;
- відсутність контролю використання агрохімікатів у перехідний період в рослинництві та динаміки вмісту діючих речовин пестицидів у сільськогосподарській продукції, встановлення максимально допустимого рівня (МДР) вмісту діючої речовини пестициду;

Вченими Миколаївського НАУ розроблено та підготовлено проєктні пропозиції:

1. **Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр новітніх технологій та екологічного контролю зрошеного землеробства».** Матеріально-технічна база Центру дозволить визначати вміст залишкових кількостей пестицидів, агрохімікатів і важких металів у рослинницькій продукції та сировині, під час надходження рослинної сировини до державних ресурсів, та під час експортно-імпортних операцій (додаток 2);

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

2. **«Створення інтенсивного саду в ННПЦ МНАУ на площі 50 га»**, яким передбачено створення сучасного саду і виявлення адаптаційних можливостей широкого асортименту плодкових культур в умовах Миколаївської області та півдня України (додаток 3)

Відповідно до **стратегічної цілі 1.**, завдання 1.1.3., сфери реалізації проєктів **1.1.3.3. Створення інфраструктури овоче-, плодосховищ та цехів з переробки овочів і фруктів шляхом замороження, сушіння (в'ялення), консервування та інше** для вирішення проблем у галузі виноградарства:

- скорочення площі виноградарських насаджень, зменшення урожайності і валових зборів продукції виноробства;
- старіння виноградних насаджень, їх висока зрідженість і відсутність у господарств коштів для їх оновлення;
- нестача у виноградарських господарств коштів, що призводить до порушення технології вирощування: недостатнє застосування добрив, засобів захисту рослин від хвороб та шкідників тощо;

МНАУ розроблено проєкти:

1. **«Розвиток виноградарства і виноробства Миколаївської області»**, в якому зазначені шляхи стабілізації та подальшого ефективного функціонування виноградарсько-виноробного підкомплексу Миколаївської області з метою насичення внутрішнього ринку якісною конкурентоспроможною продукцією, а також підвищення її експортного потенціалу (додаток 4);

2. **«Створення заводу з переробки овочів на базі ННПЦ МНАУ»**, яким передбачено створення сучасного сільськогосподарського підприємства по вирощуванню та переробці овочів на базі використання найновітніших вітчизняних та світових досягнень у цій галузі (додаток 5).

Відповідно до **стратегічної цілі 1.**, завдання 1.1.3., сфери реалізації проєктів **1.1.3.2. Сприяння будівництву, реконструкції та модернізації існуючих систем зрошення, у т. ч. крапельного зрошення та водовідведення на землях сільськогосподарського призначення поблизу водойм**, для вирішення зазначених проблем меліорації сільськогосподарських земель:

- відсутність комплексного підходу щодо реконструкції зрошуваних систем, розробки новітніх наукових технологій вирощування сільгоспкультур на зрошенні;
- відсутність виробничих потужностей зрошуваних систем в Миколаївській області;
- оптимізація норм поливу сільськогосподарських культур;
- дефіцит кадрів зі спеціалізації «меліорації земель»;
- механічне та хімічне навантаження на ґрунти через використання

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

застарілої техніки і порушення умов агротехнологій;

- недостатньо розвинена система зрошення, є одними із головних чинників низьких врожаїв сільськогосподарських культур;
- низька конкурентоспроможність вітчизняної техніки та обладнання для АПК;

МНАУ розроблено пілотний проєкт *«Сучасне зрошення – основа інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва Миколаївської області»* (додаток 6) з метою подальшого просування його результатів серед сільськогосподарських виробників Миколаївської області.

Відповідно до **стратегічної цілі 1**. Проєкту «Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року» **Стійке економічне зростання багатогалузевої економіки**, завдання **1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, сфери реалізації проєктів**, для вирішення проблем галузей рослинництва та тваринництва:

- імплементація європейських практик організації виробництва та переробки сільськогосподарської продукції;
- потреба в утилізації відходів свинокомплексу;
- виробництва екологічно чистої високоякісної перевіреної продукції м'яса та молока, овочівництва;
- слаборозвинутий рівень державно-приватного партнерства, як механізму активізації інвестицій в аграрний сектор економіки і розвиток регіональної аграрної освіти і науки;
- недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення аграрної освіти і науки;
- тісна співпраця між освітою, наукою та виробництвом для пошуку актуальних розробок інтелектуальної власності, яка має комерційний попит в АПК;

МНАУ розроблено інноваційно-інвестиційний проєкт *«Інтеграція освіти, науки і виробництва» МНАУ на площі 97,78 га* (додаток 7), що передбачає створення сучасного підприємства з виробництва м'яса та молока, екологічно-чистого біогазу на базі використання найновітніших вітчизняних і світових досягнень у технології ведення галузі свинарства.

Цілі та заходи, які передбачені проєктними пропозиціями МНАУ:

- інтеграція навчальних закладів області в європейський освітньо-науковий простір;
- урахування потреб ринку праці при відкритті нових спеціальностей у навчальних закладах;
- впровадження новітніх педагогічних технологій, в тому числі

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

кредитно-модульної системи навчання у закладах вищої освіти;

- доведення матеріально-технічної бази вищих та професійно-технічних закладів освіти до сучасних вимог;

- створення умов для якісної освіти всім категоріям громадян упродовж всього життя з урахуванням вітчизняного та європейського досвіду;

- популяризація та впровадження співробітниками МНАУ на сільськогосподарських підприємствах системи якості, сертифікованої за міжнародними стандартами ISO, на всіх її етапах: від виробника до кінцевого споживача;

- створення навчально-виробничих комплексів на базі професійно-технічних навчальних закладів з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації незайнятого населення з обласним центром зайнятості та МНАУ;

- модернізація насосного обладнання та частки трубопроводів і мережі електропостачання, підвищення їх надійності, встановлення сучасних дощувальних машин вітчизняного та зарубіжного виробництва;

- заміна значної частини меліоративних систем на закриті трубопроводи;

- відновлення та будівництво нових систем зрошення;

- дотримання технологічної та майнової цілісності зрошувальних систем області;

- фінансова підтримка зрошуваних систем за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, об'єднань водокористувачів;

- приведення у відповідність з науковими рекомендаціями структури посівних площ на зрошуваних землях та режимів зрошення сільськогосподарських культур;

- створення і функціонування Центру насінництва з виробництва та обігу перспективних вітчизняних сортів зернових культур для Миколаївської області та Півдня України на базі Миколаївського національного аграрного університету за участю науково-дослідних установ НААН і виробничих підприємств Миколаївської області та України;

- створення науково-інноваційного полігону для сортовипробування та розмноження високопродуктивних і перспективних сортів зернових культур установ селекції НААН України;

- забезпечення АПК області компетентними кадрами для високопродуктивного та ефективного виробництва в умовах інноваційного розвитку;

- створення на землях Університету пілотного проєкту сучасного зрошення для сортовипробування зернових культур із насіння перспективних сортів, виведених в НААН;

- створення інвестиційно-інноваційного полігону з трансферу сучасних агротехнологій на базі Миколаївського національного аграрного університету;

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

- проектування і закладання виноградних насаджень на основі сучасних наукових розробок, насамперед детальної комплексної оцінки екологічних умов території, де кожен сорт зможе сповна реалізувати свій природньо-генетичний потенціал;
- складання і ведення кадастру виноградників;
- нарощування обсягів виробництва сертифікованого садивного матеріалу винограду з метою створення сучасних довговічних і високопродуктивних виноградників;
- стимулювання розвитку виноградарства у фермерських господарствах, які можуть швидко наситити ринок столовими сортами винограду та виробляти високоякісні вина;
- створення ефективної системи забезпечення галузі кваліфікованими кадрами шляхом підготовки фахівців за регіональним замовленням, розширення практики інформаційно-консультаційного обслуговування виноградарських підприємств;
- створення міні-заводу з переробки овочів та фруктів;
- створення комплексу тваринницької ферми ВРХ;
- створення теплиці з обігрівом та біогазової установки;
- перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців тваринництва та викладачів освітніх закладів;
- функціонування Науково-навчально-виробничого консорціуму «Південний» на базі Миколаївського національного аграрного університету за участю науково-дослідних інститутів НААН і виробничих підприємств Миколаївської області;
- створення Центру колективного користування науковим обладнанням «Центр новітніх технологій та екологічного контролю зрошувального землеробства» на базі ґрунтово-агрохімічної лабораторії Миколаївського національного аграрного університету;
- визначення залишків пестицидів, радіонуклідів і важких металів у ґрунтах, сільськогосподарській продукції та продукції харчової промисловості;
- розробка нормативно-інформаційного забезпечення системи обліку і раціонального використання біоресурсів та удосконалення системи ведення сільського господарства на основі запровадження інструментів ДЗЗ та ГІС-технологій;
- відновлення садово-паркових об'єктів та формування стійких культур фітоценозів для оздоровлення довкілля та еколого-естетичного поліпшення ландшафту.

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Очікувані результати:

- введено в експлуатацію у науково-виробничому підрозділі Університету інноваційну лінію з отримання кондиційного насіння перспективних сортів зернових культур, виведених в селекційних центрах НААН;

- створено Інноваційний полігон з виробництва та обігу насіння новітніх вітчизняних сортів зернових культур для Півдня України у створеному Інституті агропромислового виробництва – бази для проведення наукових досліджень, впровадження їх у виробництво і бази для проходження практики здобувачами відповідних рівнів вищої освіти;

- розроблено і впроваджено інноваційні технології з розмноження насіння зернових культур на зрошенні та природному зволоженні в умовах змін клімату;

- проведено Міжнародні Дні поля та науково-практичні конференції, видано науково-практичні матеріали, надано рекомендації сільськогосподарським виробникам;

- напрацьовано науково-практичні рекомендації щодо захисту та підживлення насінницьких посівів пшениці озимої та ячменю озимого;

- розроблено методичні рекомендації та нормативи із застосування пересувної очисної лінії SSC 60/10;

- розроблено економіко-математичну модель переходу від звичайного господарства до насінницького за спеціалізацією: розмноження районованих сортів вітчизняної селекції пшениці озимої, ячменю озимого;

- виробництво екологічно чистої продукції овочівництва (огірки, помідори), впровадження в галузі овочівництва інтенсивних технологій виробництва продукції;

- підвищення кваліфікації фахівців галузі овочівництва та насінництва;

- забезпечення якісної практичної підготовки студентів;

- створення додаткових робочих місць в сільській місцевості та стимулювання товаровиробників, особистих селянських господарств до самозайнятості;

- створено на землях Університету сучасне зрошення для сортовипробування зернових культур перспективних сортів, виведених селекційними центрами НААН;

- створено інвестиційно-інноваційний полігон з трансферу сучасних агротехнологій на базі Миколаївського національного аграрного університету: база для наукових досліджень, впровадження їх у виробництво і база для проходження практики здобувачами вищої освіти;

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

- скориговано методи точного землеробства за умов зрошення;
- контроль за хімічним та біологічним складом поливної води, забрудненістю ґрунтів та продукцією рослинництва;
- контроль за внесенням добрив та хімікатів у зрошуваному землеробстві і відпрацювання відповідних методик;
- забезпечення виробництва 25 000 т якісного насіння районованих сортів озимої пшениці та збільшення на цій основі на 15% валового збору.

ТВАРИННИЦТВО

Відповідно до **стратегічної цілі 1** Проєкту «Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року» **Стійке економічне зростання багатогалузевої економіки, завдання 1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, сфери реалізації проєктів**, для вирішення проблем галузі тваринництва:

- недостатній рівень забезпеченості населення якісною, екологічно чистою свининою;
- необхідність забезпечення господарств племінним молодняком свиней вітчизняної (внутрішньопорідний тип свиней породи дюрк української селекції «Степовий», виведений вченими Університету) та зарубіжної селекції (породи ландрас, п'єтрен та ін.) з високим потенціалом продуктивності;
- потреба в утилізації відходів свиногокомплексу;
- необхідність відновлення племінного вівчарства;
- недостатній розвиток галузі бджільництва на регіональному рівні;
- повільне просування нових селекційних досягнень у виробництво галузі бджільництва;
- застарілі технології виробництва продукції бджільництва в умовах Південного регіону;
- відсутність надійної племінної бази бджільництва з гарантованим селекційним ефектом;
- відсутність центру апітерапії в регіоні та продукції бджільництва з доданою вартістю.
- недостатня ефективність використання посівних площ внаслідок порушення взаємозв'язку рослинництва і тваринництва;
- недостатній розвиток сільської кооперації, зокрема, що об'єднує ветеранів АТО (ООС).

МНАУ розроблено проєкти:

1. **«Створення центру племінного й індустріального бджільництва, оздоровчого рекреаційного апіцентру Миколаївської області»** (додаток 8), яким передбачено розвиток галузі бджільництва на регіональному рівні.

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

2. **«Інноваційно-інвестиційний проєкт «Навчально-науково-виробничий свинокомплекс» МНАУ»** (додаток 9), яким передбачено створення сучасного підприємства з виробництва м'яса свинини та племінного молодняка свиней на базі використання найновітніших вітчизняних та світових досягнень у технології ведення галузі свинарства.

Цілі та заходи:

- забезпечення сільськогосподарських підприємств та населення – племінним молодняком свиней;
- забезпечення населення Миколаївської області та інших регіонів високоякісною свининою;
- налагодження системи утилізації відходів свинокомплексу;
- експериментальне обґрунтування перспективності використання порід і породних типів овець для виробництва ягнятини;
- нарощування експортного потенціалу екологічно чистої продукції бджільництва;
- забезпечення використання новітніх наукових досягнень в освітньому процесі при практичній підготовці студентів університету;
- розширення сфери зайнятості місцевого населення, сприяння вирішенню проблем безробіття, підвищення соціальних стандартів та поліпшення умов життя місцевого населення.
- збереження унікальної етнокультурної спадщини місцевого населення, поліпшення екологічної ситуації, раціонального використання природних ресурсів в межах регіону.

Очікувані результати:

- виробництво відповідно до стандартів ДСТУ 4718:2007 «Свині для забою» (перша екстра категорія) м'яса свиней;
- вирощено та реалізовано племінний молодняк свиней по 200 голів щорічно;
- підвищенню кваліфікації фахівців-технологів з виробництва продукції тваринництва;
- налагоджено зв'язок між галузями рослинництва і тваринництва за рахунок забезпечення кормової бази та органічними добривами;
- організовано центр по дорадництву з технології свинарства;
- створено додаткові робочі місця для обслуговування свинокомплексу;
- проведено жорсткий відбір тварин із кращими продуктивними якостями й адаптаційною здатністю до місцевих умов;

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

- створено племінну пасіку та нуклеусне господарство для роботи селекційних бджільницьких центрів;
- створено спеціалізовані пасіки з реалізації науково-обґрунтованої індустріальної технології виробництва бджолиного маточного молочка та ін.;
- створено сировинну базу для фармацевтичної промисловості;
- організовано центр по дорадництву з технологій бджільництва та медоваріння;
- підвищено якість практичної підготовки студентів, аспірантів та докторантів.

ПЕРЕРОБНА ТА ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

Відповідно до стратегічної цілі 1. Проекту «Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року» **Стієке економічне зростання багатогалузевої економіки, завдання 1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, сфери реалізації проєктів**, для вирішення проблем:

- при промисловому виробництві молочних продуктів, сьогодні недостатньо виготовляти високоякісну продукцію традиційного асортименту;
- ступінь задоволення потреб населення України у м'ясних продуктах становить в середньому 43,7%;
- відсутність науково-обґрунтованої індустріальної технології виробництва бджолиного маточного молочка та ін., а також переробки меду;

МНАУ розроблено проєкти:

1. **«Створення центру племінного й індустріального бджільництва, оздоровчого рекреаційного апіцентру Миколаївської області»** (додаток 8), яким передбачено розвиток галузі бджільництва на регіональному рівні.
2. **«Навчально-науково-виробничий завод з переробки молока»** (додаток 10), яким передбачено забезпечення населення повноцінними і екологічно чистими продуктами харчування;
3. **«Навчально-науково-виробничий завод з переробки м'яса»** (додаток 11), яким передбачено забезпечення населення повноцінними і екологічно чистими продуктами харчування;
4. **«Створення заводу з переробки овочів на базі ННПЦ МНАУ»**, яким передбачено створення сучасного сільськогосподарського підприємства по вирощуванню та переробці овочів на базі використання найновітніших вітчизняних та світових досягнень у цій галузі (додаток 5).

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Цілі та заходи:

- поєднання елементів здорового й функціонального харчування як основного елементу підвищення якості життя людини;
- створення апіцентру Миколаївської області;
- створення заводу з переробки молока на базі Миколаївського національного аграрного університету;
- створення заводу з переробки м'яса на базі Миколаївського національного аграрного університету;
- створення сучасного сільськогосподарського підприємства по вирощуванню та переробці овочів на базі використання найновітніших вітчизняних та світових досягнень у цій галузі.

Очікувані результати:

- впровадження сучасних ефективних технологій з виробництва продуктів харчування;
- створено племінну пасіку та нуклеусне господарство для роботи селекційних бджільницьких центрів;
- створено спеціалізовані пасіки з реалізації науково-обґрунтованої індустріальної технології виробництва бджолиного маточного молочка та ін.;
- створено сировинну базу для фармацевтичної промисловості;
- організовано центр по дорадництву з технологій бджільництва та медоваріння;
- підвищено якість практичної підготовки студентів, аспірантів та докторантів;
- створено заводи з переробки молока та м'яса на базі Миколаївського національного аграрного університету;
- виробництво високоякісної конкурентоспроможної консервованої продукції.

ЗАХОДИ

з формування людського та кадрового капіталу як стратегічного ресурсу економічного зростання АПК Миколаївської області

Пріоритетність розвитку та ефективність використання наявного людського капіталу є одним із найважливіших завдань в Україні, адже у сучасних умовах стабільність та соціально-економічний розвиток нашої

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

держави значною мірою залежать від рівня підготовки кадрів та інвестицій в нього. Саме високопрофесійні фахівці з відповідними навичками та досвідом забезпечують здійснення загальнонаціональних реформ та регіональних трансформацій.

Результати моніторингу регіонального ринку праці та запитів роботодавців засвідчують необхідність поступового узгодження державного замовлення у закладах вищої освіти до потреб ринку праці в області та забезпечення підприємств АПК кваліфікованими кадрами, а також досягнення стійкої динаміки щодо залучення фахівців на сільськогосподарські підприємства.

Необхідність подальшого зростання сільськогосподарського виробництва як реального сектора економіки, відновлення і збереження кадрів в галузі АПК, розвиток регіональної вищої освіти і науки – усі ці фактори стали підґрунтям для розробки заходів щодо формування людського капіталу як стратегічного ресурсу економічного зростання АПК Миколаївської області.

Основною метою цих заходів є забезпечення агропромислового комплексу Миколаївської області компетентними фахівцями, здатними організувати високопродуктивне, ефективне і ресурсозберігаюче виробництво в умовах інноваційного розвитку АПК.

Для забезпечення цих заходів визначаємо такі основні завдання:

- розвиток соціального партнерства та соціальної відповідальності всіх суб'єктів у регіоні, одночасно забезпечуючи розвиток освіти, інтелектуального потенціалу та відтворення людського капіталу;

- залучення до освітнього процесу потенційних роботодавців, зокрема дистанційно;

- створення гнучкої системи підготовки, перепідготовки кадрів та підвищення кваліфікації відповідно до потреб інноваційного розвитку галузі на підставі моніторингу та стратегії розвитку сільських територій, агропромислового виробництва, запитів ринку праці;

- забезпечення регіонального замовлення з підготовки фахівців, в яких існує гостра потреба в аграрному секторі економіки регіону за спеціальностями: «Агрономія», «Агроінженерія», «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», «Облік і оподаткування (в аграрній сфері)», «Менеджмент (аграрний менеджмент)» та з обов'язковою умовою до випускника закладу вищої освіти за регіональним замовленням відпрацювати не менше 3 років у сільській місцевості або селищах міського типу;

- забезпечення функціонування в регіоні системи ступеневої аграрної освіти через створення науково-освітнього центру на базі Миколаївського національного аграрного університету;

- підвищення якості підготовки та ефективності роботи щодо залучення кваліфікованих кадрів через прийом на умовах цільової підготовки фахівців за

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

регіональним замовленням й оптимізації термінів адаптації молодих фахівців на виробництві;

– оптимізація структури аграрної освіти через поглиблення інтеграції освіти, науки і виробництва;

– розробка, відпрацювання та розповсюдження нових форм та технологій освітньої діяльності (дистанційне навчання, дуальна освіта тощо);

– зміцнення матеріально-технічної бази професійної освіти та закладів вищої освіти, залучаючи державні кошти, а також кошти обласного бюджету й бізнесових структур для забезпечення необхідним навчально-лабораторним обладнанням та сільськогосподарською технікою.

Стратегічні напрямки розвитку кадрового потенціалу АПК подані на рисунку 1

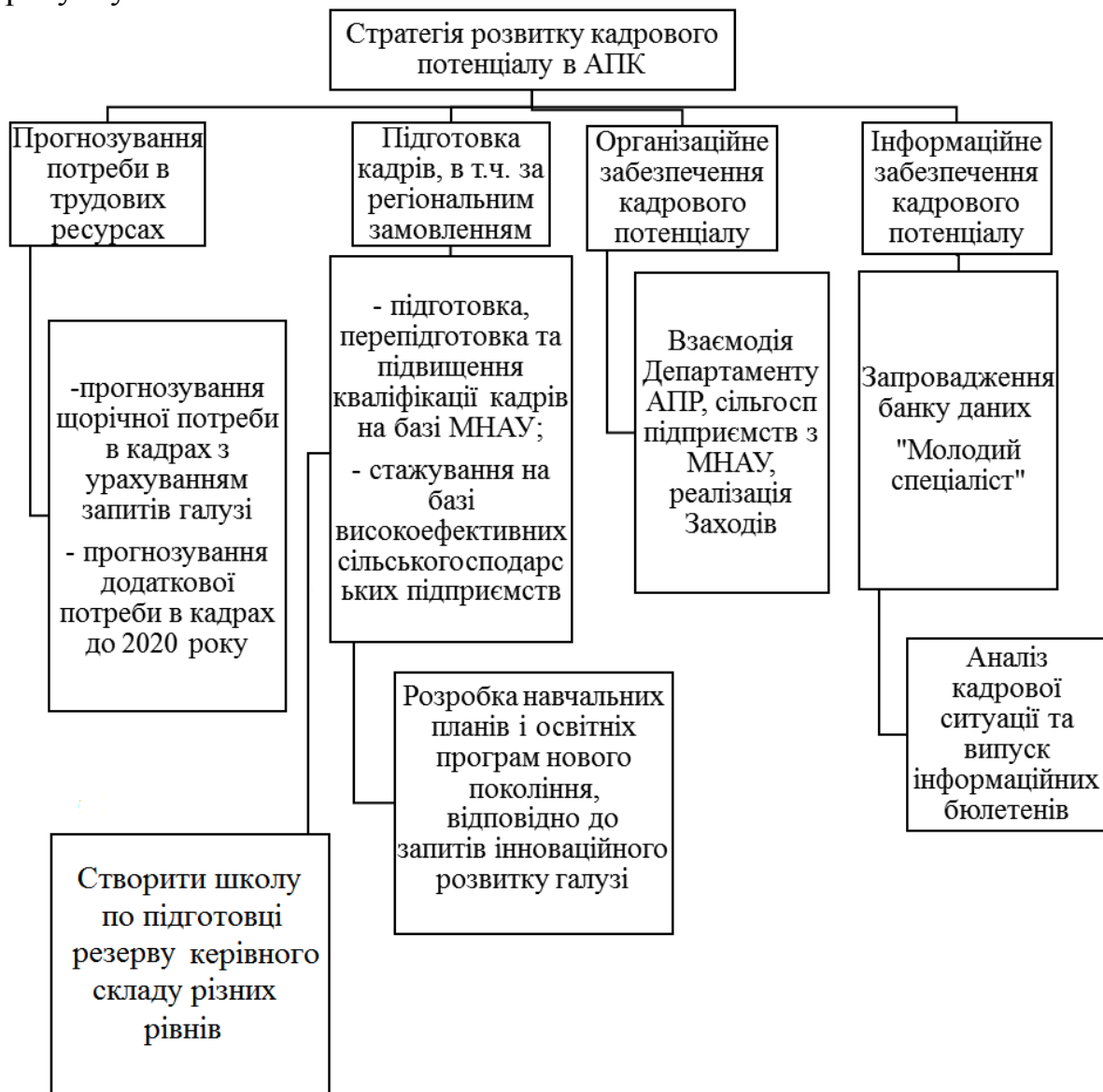

Рис. 1 – Розвиток кадрового потенціалу в АПК Миколаївської області

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Розробка навчальних планів і освітніх програм мають враховувати виробничо орієнтовану підготовку фахівців (рис. 2).

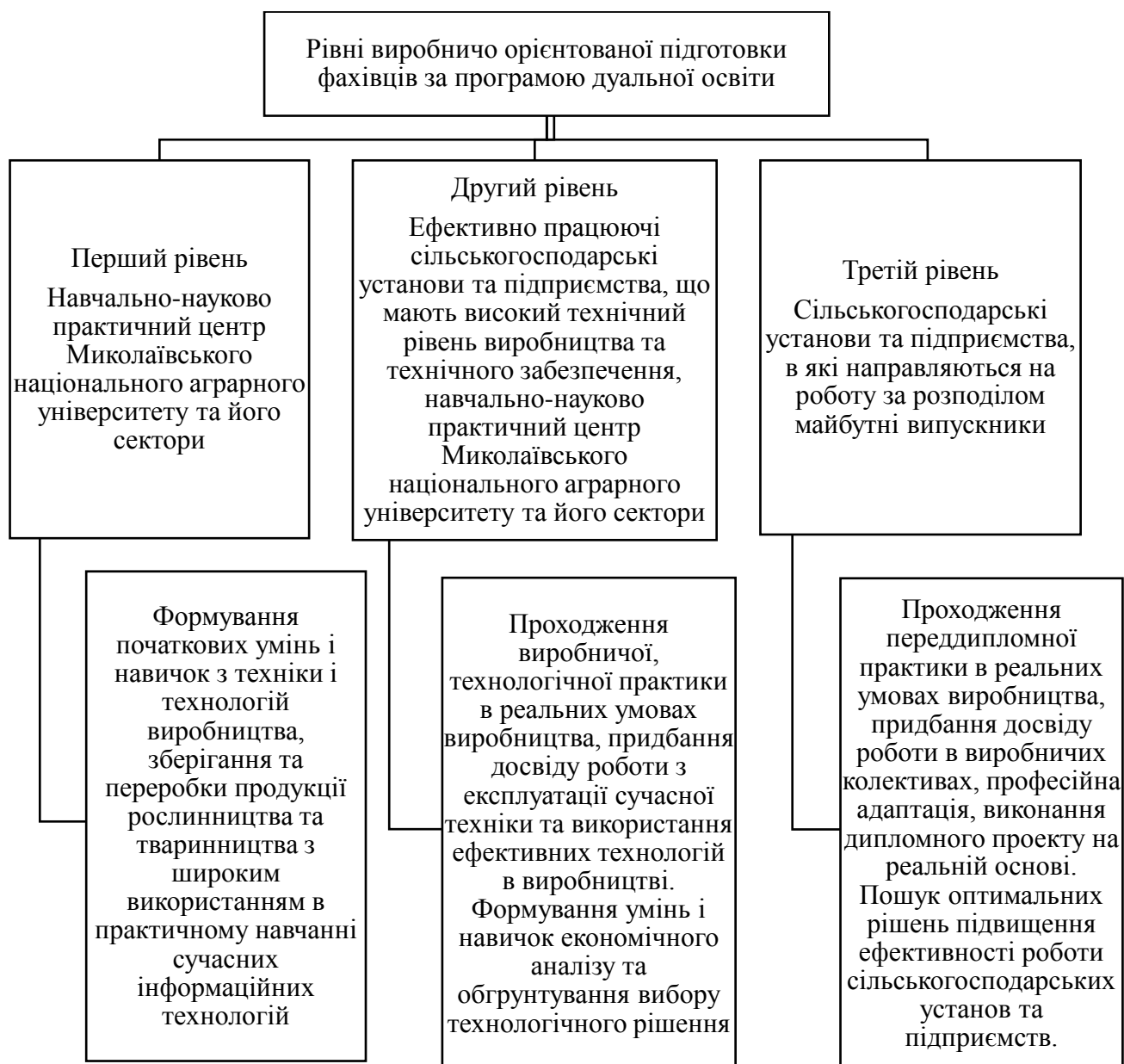

Рис. 2 – Підготовка фахівців за програмою дуальної освіти для АПК Миколаївської області

Реалізація формування людського капіталу як стратегічного ресурсу економічного зростання АПК Миколаївської області базується на принципах державно-приватного партнерства Миколаївської обласної державної адміністрації, підприємств АПК, Миколаївського національного аграрного

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

університету, чіткого розмежування повноважень і відповідальності всіх учасників заходів.

Основними джерелами фінансування заходів є кошти державного і обласного бюджетів, сільгосп підприємств та інших інвесторів.

Щорічний обсяг прийому до Миколаївського національного аграрного університету відповідно до обсягів фінансування щодо підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» денної форми навчання Миколаївським національним аграрним університетом за регіональним замовленням, згідно з стратегією розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки наведені у додатку до Заходів (додаток 12).

Очікувані результати реалізації заходів з формування людського капіталу як стратегічного ресурсу економічного зростання АПК Миколаївської області сприятиме:

- створенню системи й умов для підготовки, становлення нової генерації креативних, високоосвічених професіоналів, які мають критичне мислення, спроможних до комплексного вирішення проблем, здатних оцінювати ситуацію і реалізувати стійкий динамічний та проривний розвиток її аграрного сектора економіки;

- забезпеченню АПК регіону професійним кадровим складом, скороченню кількості вакантних посад;

- зменшенню відтоку кваліфікованих кадрів із сільської місцевості;

- завдяки регіональному замовленню поверненню молоді, яка здобула освіту і професійну підготовку, в сільську місцевість;

- підвищенню освітнього рівня управлінських кадрів, зайнятих в сільськогосподарському виробництві;

- збільшенню частки економічно активної вікової категорії до 31 року серед кваліфікованих керівників і фахівців організацій АПК;

- підвищенню якості підготовки фахівців і оптимізації термінів їхньої адаптації у професійній діяльності;

- збереженню регіональної вищої освіти і науки, формуванню і розвитку висококваліфікованого людського капіталу;

- забезпеченню підтримки й розвитку інтелектуального і творчого потенціалу через систему освіти та навчання «протягом життя».

Слід враховувати, що саме людський потенціал та його розвиток стає основою добробуту суспільства та кадрового потенціалу області.

Основою у нарощуванні кадрового потенціалу є формування висококваліфікованого, відповідального, ініціативного, результативного кадрового потенціалу області із сучасним прогресивним інноваційним мисленням та розвиненим почуттям професійної гідності.

Задля досягнення мети покладено такі принципи:

- цілісності системи кадрового забезпечення;

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

- перспективності та випереджувального характеру, що ґрунтується на прогнозуванні кадрової ситуації;

- стимулювання працівників за різні види діяльності;
- відповідальності за систему підготовки молодих фахівців;
- чіткого визначення критеріїв добору персоналу;
- оптимального співвідношення персоналу;
- здійснення правового і соціального захисту співробітників;
- соціальної відповідальності.

Стратегічні пріоритети розвитку діяльності щодо нарощування кадрового потенціалу для аграрного сектора економіки Миколаївської області охоплюють:

- підтримку якісного рівня працівників відповідно до суспільних вимог;
- постійне оновлення кадрового резерву на заміщення посад різного ступеня;

- планування процесу підвищення кваліфікації (стажування), що враховують професійне спрямування персоналу, інтегральне злиття індивідуальних переваг співробітників до потреб області;

- підвищення кваліфікації працівників в організаціях, зокрема закордонних, в яких впроваджені сучасні технології виробництва сільськогосподарської, біотехнологічної та харчової продукції;

- створення системи заохочення працівників та дисциплінарної відповідальності за порушення;

- створення системи корпоративного навчання працівників і співробітників, стажування на вітчизняних та закордонних підприємствах для підвищення рівня їхніх професійних знань, компетентності й удосконалення майстерності.

З урахуванням щорічного скорочення обсягів державного замовлення та недоотримання Миколаївським національним аграрним університетом бюджетних місць на підготовку фахівців для агропромислового комплексу області виникла необхідність регіонального замовлення. Агропромисловий комплекс, який формує понад 18% ВВП України та забезпечує надходження до країни 39% загального обсягу валюти, отримує на потреби підготовки фахівців всього 1% від загальнодержавного замовлення, у той час, як агровиробництво є донором національної економіки й має вагому потребу у кваліфікованих кадрах.

Аналіз вступної кампанії останніх років свідчить про фактичну відмову від планування потреби у фахівцях за певними спеціальностями на державному рівні (зокрема, з урахуванням регіональних та галузевих особливостей) та значне зменшення обсягів прийому на місця державного замовлення. Крім того, підготовка фахівців для сільського господарства в аграрних закладах вищої освіти має свою галузеву специфіку і не може бути реалізована класичними університетами. Шанси на складання предметного ЗНО з високим балом мають

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

діти, які живуть у місті, через більш якісні технічні можливості. За умови «широкого конкурсу», якщо будуть зараховані особи з високими балами із міста, це не буде гарантією того, що вони повернуться в аграрне виробництво. Здійснюючи в Миколаївському НАУ протягом 10 років аналіз успішності здобувачів вищої освіти із міста та сільської місцевості, було встановлено, що до 3 курсу рівень знань та здібностей сільських студентів вирівнюється порівняно із міськими мешканцями, а результати їх державної атестації значно вищі.

За останні чотири роки максимально можливі обсяги державного замовлення системно скорочувалися. Новий порядок розподілу бюджетних місць на основі «широкого конкурсу», запроваджений Міністерством освіти і науки України та принципу «гроші йдуть за студентом», принесли неприємні несподіванки як вступникам, так і закладам вищої освіти. У 2016 році університет встановлював максимальні можливі обсяги державного замовлення 315 осіб, а отримав до зарахування фактично 172 особи, у 2017 році університет встановлював максимальні можливі обсяги державного замовлення 328 осіб, а отримав до зарахування 213 осіб (враховуючи додатково виділені місця для учасників АТО та дітей учасників АТО), у 2018 році університет встановлював максимальні можливі обсяги державного замовлення 349 осіб, а отримав до зарахування фактично 211 осіб (враховуючи додатково виділені місця для учасників АТО та дітей учасників АТО), у 2019 році університет встановлював максимальні можливі обсяги державного замовлення 318 осіб, а отримав до зарахування фактично 144 особи (враховуючи додатково виділені місця для учасників АТО та дітей учасників АТО). Така технологія формування державного замовлення фактично нищить систему професійної орієнтації вступників, внаслідок чого вступники не можуть вступити до закладу освіти на бажану спеціальність.

Здійснення набору Миколаївським національним аграрним університетом за регіональним замовленням на підготовку фахівців у 2019 році показав, що це засіб регулювання задоволення потреб економіки регіону та суспільства у кваліфікованих кадрах, забезпечення конституційного права громадян із сільської місцевості на здобуття освіти відповідно до їх компетенцій, інтересів та здібностей. Регіональне замовлення формується на рівні регіону та визначається через потребу у кадрах відповідно до сформованих планів розвитку, потреб регіонального ринку праці.

Регіональне замовлення має свої перспективи та переваги, оскільки:

- чітко визначає потреби у фахівцях для агропромислового комплексу області;
- Миколаївський національний аграрний університет отримує реальне замовлення, що дає змогу зберегти освітній потенціал, для потреб регіонального ринку праці;

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

- зменшується динаміка міграції вступників до інших областей України;
- створюються умови для розвитку регіональної вищої освіти;
- взаємовідносини та відповідальність учасників регіонального замовлення відбувається на підставі тристоронньої угоди, якою передбачено права та обов'язки сторін, солідарну відповідальність щодо формування людського капіталу.

Фінансування регіонального замовлення на підготовку фахівців Миколаївським національним аграрним університетом, забезпечить:

- аграрний сектор регіону необхідними професійними кадрами;
- розвиток освітніх програм з урахуванням потреб високотехнологічного агробізнесу, підвищить конкурентоспроможність регіону;
- створить умови для поширення інноваційних знань та досвіду;
- підвищить рівень освіти сільського населення регіону;
- спроможність територіальних громад до розвитку.

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 1

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
До Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї	rector@mnau.edu.ua
1.	Назва проєкту регіонального розвитку (далі проєкт)	Створення центру насінництва новітніх вітчизняних сортів зернових культур для зрошуваних і богарних земель Миколаївської області та Південного регіону
2.	Підтримка ідеї проєкту та забезпечення її реалізації	Миколаївський національний аграрний університет
3.	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4.	Мета та завдання проєкту	Мета - створення і функціонування Центру насінництва з виробництва та обігу перспективних вітчизняних сортів зернових культур для Миколаївської області та Півдня України на базі Миколаївського національного аграрного університету за участю науково-дослідних установ (селекційних центрів) НААН і виробничих підприємств Миколаївської області. Завдання: зростання економічної, соціальної та енергетичної ефективності сільськогосподарського виробництва у південному регіоні; збільшення об'ємів виробництва високоякісного насінневого

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		матеріалу на зрошуваних землях; підвищення технологічності виробництва та продуктивності праці; задоволення потреб сільськогосподарських виробників Миколаївської області та Півдня України, членів ННБК «Південний» та Південного міжрегіонального наукового центру у високоякісному посівному матеріалі вітчизняних сортів зернових культур та потреб у послугах з очистки, калібрування та передпосівної обробки насіння їх власного виробництва; утворення регіонального інформаційно-логістичного насінневого центру для кооперації виробників зерна й наукових установ
5.	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Південний регіон: Миколаївська область.
6.	Цільові групи проєкту	50 сільськогосподарських виробників Півдня України, 6 науково-дослідних інститутів НААН, 3 виробники агрохімікатів і біопрепаратів, Науковий парк «Агроперспектива» МНАУ
7.	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	Повільне просування нових селекційних досягнень у виробництво, застарілих технологій виробництва насіння в умовах штучного зволоження аграрного сектора економіки, малі об'єми виробництва посівного насіння вітчизняних сортів зернових культур для задоволення регіонального попиту.
8.	Очікувані результати від реалізації проєкту	1. Введено в експлуатацію у науково-виробничому підрозділі Університету інноваційну лінію з отримання кондиційного насіння перспективних сортів зернових культур, виведених в селекційних центрах НААН. 2. Створено Інноваційний полігон з виробництва та обігу насіння новітніх вітчизняних сортів зернових культур для Півдня України на базі Миколаївського національного аграрного університету – бази для проведення наукових досліджень,

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

		<p>впровадження їх у виробництво і бази для проходження практики здобувачами відповідних рівнів вищої освіти.</p> <p>3. Розроблено і впроваджено інноваційні технології з розмноження насіння зернових культур на зрошенні та природному зволоженні в умовах змін клімату Півдня України.</p> <p>4. Проведено Дні поля та науково-практичні конференції, видано науково-практичні матеріали, надано рекомендації сільськогосподарським виробникам.</p> <p>5. Напрацьовано рекомендації та методи щодо способів і прийомів захисту та підживлення насінницьких посівів пшениці озимої та ячменю озимого.</p> <p>6. Розроблено методологічні рекомендації та нормативи з застосування пересувної очисної лінії SSC 60/10.</p> <p>7. Розроблено економіко-математичну модель переходу від звичайного господарства до насінницького за спеціалізацією: розмноження сортів вітчизняної селекції пшениці озимої, ячменю озимого; опубліковано результати наукових досліджень у наукових виданнях.</p> <p>8. Функціонування навчально-науково-виробничого консорціуму «Південний» для подальшого впровадження новітніх наукових технологій у галузі насінництва в господарствах, які займаються розмноженням сортів зернових культур на зрошенні та в умовах природного зволоження, модернізації аграрного сектора економіки регіону.</p> <p>9. Збільшення врожайності зернових культур на 15% з 1 га посівів.</p>
9.	Основні заходи проєкту	<ul style="list-style-type: none">• Проведення процедури публічних закупівель. Введення в експлуатацію мобільно-пересувної установки SSC 60/10 для отримання кондиційного насіння зернових культур.

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<ul style="list-style-type: none"> • Створення науково-інноваційного полігону для сортовипробування та розмноження високопродуктивних і перспективних сортів зернових культур установ селекції НААН України. • Розробка науково-методичних рекомендацій щодо запровадження інноваційних технологій ведення насінництва за умов штучного та природного зволоження. Розробка технологічних карт. • Закладення демонстраційних полігонів зернових культур. • Удосконалення елементів технологічних карт, виготовлення методично-інформаційних матеріалів, рекомендацій для керівників і спеціалістів агроформувань Південного регіону, проведення Днів поля і науково-практичних конференцій та практичної підготовки здобувачів різних рівнів вищої освіти. • Вивчення дії нових хімічних та біологічних препаратів на насінницькі посіви пшениці озимої та ячменю озимого. • Відпрацювання оптимальних параметрів технології застосування пересувної очисної лінії SSC 60/10 при первинній та вторинній очистці насіння пшениці та ячменю. • Розробка економіко-математичної моделі переходу від звичайного господарства до насінницького. Публікації матеріалів в наукових виданнях, анкетування керівників та спеціалістів агроформувань. • Опрацювання наукових технологій з ведення насінницького господарства 			
10.	Період реалізації проєкту (з (рік) до (рік))	2021-2023			
11.	Орієнтовний обсяг фінансування проєкту, тис. грн	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

	Всього	12 668,7	817,9	644,8	14 131,4
	<i>у тому числі</i>				
11.1	<i>державний бюджет, в т.ч.</i>				
	<i>ДФРР</i>				
	<i>інші (зазначити назву субвеції)</i>	-	-	-	-
11.2	<i>обласний бюджет</i>	12 000,0	-	-	12 000,0
11.3	<i>бюджет громади</i>	-	-	-	-
11.4	<i>власні кошти</i>	668,7	817,9	644,8	2 131,4
11.5	<i>Інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес-партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>	-	-	-	-
12	Ключові потенційні учасники реалізації проєкту	науково-дослідні установи (селекційні центри) Національна академія аграрних наук (НААН), виробничі підприємства Миколаївської області, члени Навчально-науково-виробничого консорціуму (ННВК) «Південний» та Південний міжрегіональний науковий центр			
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)	-			

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 2

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
До Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї	rector@mnaeu.edu.ua
1.	Назва проекту регіонального розвитку (далі проєкт)	Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр новітніх технологій та екологічного контролю зрошеного землеробства»
2.	Підтримка ідеї проєкту та забезпечення її реалізації	Миколаївський національний аграрний університет
3.	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4.	Мета та завдання проєкту	Мета – створення Центру колективного користування науковим обладнанням «Центр новітніх технологій та екологічного контролю зрошеного землеробства» на базі ґрунтово-агрохімічної лабораторії Миколаївського національного аграрного університету. Завдання: забезпечення проведення освітніми і науковими установами регіону комплексних наукових досліджень для систематичного контролю за якістю продукції рослинництва та тваринництва, поливної води, станом родючості ґрунтів на зрошенні, рівнем їх забрудненості пестицидами, важкими металами, радіонуклідами, що обумовить перехід до інноваційного виробництва органічної продукції

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		у Південному регіоні України.
5.	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Південний регіон: Миколаївська, Одеська та Херсонська області.
6.	Цільові групи проєкту	<ul style="list-style-type: none"> - Сільськогосподарські підприємства Миколаївської області; - Одеський державний аграрний університет; - ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»; - Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; - Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннізнавства та сортовивчення; - Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства ім. В. Є. Таїрова»; - Інженерно-технологічний інститут «Біотехніка» НААН; - Інститут зрошуваного землеробства НААН (ІЗЗ НААН); - Інститут рису НААН, - Інститут тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова; - «Асканія-Нова» – Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; - Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна НААН, - Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція ІЗЗ НААН; - Південна державна сільськогосподарська дослідна станція ІВПіМ НААН; - Генічеська дослідна станція Інституту зернових культур НААН, - Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станцією ІЗЗ НААН.
7.	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	Питання виробництва органічної продукції на зрошенні потребують підтвердження відповідності методів, що запроваджують виробники, вимагають органічних стандартів та системних лабораторних досліджень. У зв'язку з інтенсивним використанням поливних земель

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>необхідно вести постійний контроль за станом їх родючості, а також за рівнем забрудненості шкідливими речовинами, такими як пестициди, важкі метали, радіонукліди.</p> <p>Важливими при цьому є мінімалізація використання агрохімікатів у перехідний період, вивчення динаміки вмісту діючих речовин пестицидів у сільськогосподарських культурах, встановлення максимально допустимого рівня (МДР) вмісту діючої речовини пестициду для сільськогосподарської продукції.</p> <p>На базі Центру можна буде визначати вміст залишкових кількостей пестицидів, агрохімікатів і важких металів у рослинницькій та тваринницькій продукції й сировині, під час надходження рослинної сировини до державних ресурсів, та під час експортно-імпортних операцій.</p>
<p>8.</p>	<p>Очікувані результати від реалізації проєкту</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вдосконалення та створення нових іригаційних систем та способів зрошення; - дослідження і проектування техніки та агрегатів для роботи за умов зрошувального землеробства; - коригування методів точного землеробства за умов зрошення; - контроль якості продукції рослинництва та тваринництва; - контроль за хімічним та біологічним складом поливної води, забрудненістю ґрунтів та продукцією рослинництва; - контроль за внесенням добрив та хімікатів у зрошувальному землеробстві і відпрацювання відповідних методологій; - створення навчального центру для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів.
<p>9.</p>	<p>Основні заходи проєкту</p>	<ul style="list-style-type: none"> • надання установою найсучасніших інструментів і послуг (інформування, формалізований доступ, безоплатне або платне користування приладами) для дослідників з різних галузей, таких, як біологія, біотехнологія, біоінженерія, агрономія, аквакультура, біохімія, хімічні технології, харчова інженерія тощо;

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

- сприяння реалізації державних цільових наукових і науково-технічних програм та наукових (науково-технічних) проектів за визначеними пріоритетними тематичними напрямками наукових досліджень і науково-технічних розробок;
- залучення студентів, магістрів, аспірантів та молодих вчених з усієї України до науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;
- проведення спільних наукових досліджень вітчизняними та іноземними науковими установами та закладами вищої освіти;
- сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву;
- молекулярна діагностика хвороб рослин і контроль якості продукції;
- елементарний аналіз – визначення мікроелементів у ґрунтах і сільськогосподарській продукції;
- визначення залишків пестицидів, радіонуклідів і важких металів у ґрунтах, сільськогосподарській продукції та продукції харчової промисловості;
- дослідження і розроблення генетично-модифікованих біологічних систем (культур модифікованих мікроорганізмів, тощо);
- розроблення і впровадження геоінформаційних систем для рослинництва;
- наукове забезпечення системи організації агросервісу у т.ч. на сільських територіях;
- відтворення та підвищення продуктивності екосистем на засадах екологічного виробництва;
- розробка нормативно-інформаційного забезпечення системи обліку і раціонального використання біоресурсів та удосконалення системи ведення сільського господарства на основі запровадження інструментів ДЗЗ та ГІС-технологій;
- розробка інноваційних технологій вирощування та виробництва технічних, лікарських та енергетичних культур;

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<ul style="list-style-type: none"> • відновлення садово-паркових об'єктів та формування стійких культур фітоценозів для оздоровлення довкілля та еколого-естетичного поліпшення ландшафту. 			
10.	Період реалізації проекту (з (рік) до (рік))	2021-2023			
11.	Орієнтовний обсяг фінансування проекту, тис. грн	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
	Всього	16572,618	16270,980	13610,136	46453,730
	<i>у тому числі</i>	-	-	-	
11.1	<i>державний бюджет, в т.ч.</i>	<i>14915,35</i>	<i>14643,87</i>	<i>12249,12</i>	<i>41808,34</i>
	<i>ДФРР</i>				
	<i>інші (МОН)</i>	<i>14915,35</i>	<i>14643,87</i>	<i>12249,12</i>	<i>41808,34</i>
11.2	<i>обласний бюджет</i>	<i>1157,268</i>	<i>1127,110</i>	<i>861,016</i>	<i>3145,388</i>
11.3	<i>бюджет громади</i>	-	-	-	
11.4	<i>власні кошти</i>	<i>500,0</i>	<i>500,0</i>	<i>500,0</i>	<i>1500,0</i>
11.5	<i>Інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес-партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>	-	-	-	
12	Ключові потенційні учасники реалізації проекту	<ul style="list-style-type: none"> - Сільськогосподарські підприємства Миколаївської області; - Одеський державний аграрний університет; - ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»; - Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; - Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннізнавства та сортовивчення; - Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства ім. В. Є. Таїрова»; 			

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

		<ul style="list-style-type: none">- Інженерно-технологічний інститут «Біотехніка» НААН;- Інститут зрошуваного землеробства НААН (ІЗЗ НААН);- Інститут рису НААН,- Інститут тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова;- «Асканія-Нова» – Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства;- Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна НААН,- Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція ІЗЗ НААН;- Південна державна сільськогосподарська дослідна станція ІВПіМ НААН;- Генічеська дослідна станція Інституту зернових культур НААН,- Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція ІЗЗ НААН.
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)	-

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 3

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї	rector@mnau.edu.ua
1.	Назва проекту регіонального розвитку (далі – Проект)	Створення інтенсивного саду в ННПЦ МНАУ на площі 50 га.
2.	Підтримка ідеї проекту та забезпечення її реалізації	Миколаївський національний аграрний університет.
3.	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проект	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції.
4.	Мета та завдання проекту	Мета – створення сучасного саду і виявлення адаптаційних можливостей широкого асортименту плодових культур в умовах Миколаївської області та півдня України. Завдання: - створення модульного проекту для фермерів в галузі садівництва; - створення навчально-наукового саду для підвищення кваліфікації садівників регіону; - підготовка кадрів фахівців в сфері вирощування продукції садівництва; - забезпечення використання новітніх досягнень науки у освітньому процесі при практичній підготовці студентів університету. Створення інтенсивного саду в ННПЦ МНАУ

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		передбачено у три етапи, а саме: 2021 р. – закладення плодового саду кісточкових культур площею 15 га; 2022 р. – за закладення плодового саду зерняткових культур саду площею 35 га; 2023 р. – будівництво сховища для зберігання плодів з холодильним обладнанням.
5.	Територія, на яку проект матиме вплив	Миколаївська область та південь України.
6.	Цільові групи проекту	Кваліфіковані кадри садівників-плодоовочівників, студенти Миколаївського НАУ і коледжів, фермери.
7.	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проект	<ul style="list-style-type: none"> - нестача кадрів фахівців в галузі садівництва; - поглиблення використання новітніх наукових досягнень у освітньому процесі при практичній підготовці студентів університету; - потреба в засвоєнні найновітніших світових технологій у галузі садівництва; - низька продуктивність плодівих насаджень України.
8.	Очікувані результати від реалізації проекту	<ul style="list-style-type: none"> - виробництво високоякісної продукції садівництва; - впровадження у виробництво інтенсивних технологій вирощування фруктів; - використання сучасних світових технологій вирощування плодівих культур; - підвищення кваліфікації фахівців-садівників; - створення філії кафедри виноградарства та плодовоовочівництва Миколаївського НАУ на виробництві; - покращення практичної підготовки студентів університету; - додаткове створення 190 робочих місць.
9.	Основні заходи проекту	<ul style="list-style-type: none"> - закладка саду на площі 50 га; - проведення наукової та освітньої діяльності; - забезпечення населення Миколаївської та південних областей країни свіжою продукцією, а переробну промисловість - сировиною; - проведення занять студентів в умовах виробництва на філії кафедри виноградарства та плодовоовочівництва.

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		- перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів фахівців в галузі садівництва.			
10.	Період реалізації проекту	2021-2023 рр.			
11.	Орієнтований обсяг фінансування проекту, тис грн	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Усього
	Всього	10 000,0	15 000	35 000	60 000
	<i>У тому числі:</i>				
11.1.	<i>Державний бюджет, в т. ч.:</i>	9000,0	13 500,0	31 500,0	54 000,0
	<i>ДФРР</i>	9000,0	13 500,0	31 500,0	54 000,0
	<i>інші</i>				
11.2.	<i>Обласний бюджет</i>	1000,0	1 500,0	3 500,0	6 000,0
11.3.	<i>Бюджет громади</i>				
11.4.	<i>Власні кошти</i>				
11.5.	<i>Інші джерела</i>				
12.	Ключові потенційні учасники реалізації проекту	Миколаївський національний аграрний університет, Український проект бізнес розвитку плодоовочівництва (UHBDP).			
13.	Інша інформація щодо проекту (за потреби)				

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 4

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї (обов'язково)	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї (обов'язково)	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї (обов'язково)	rector@mnaui.edu.ua
1	Назва проекту регіонального розвитку (далі – проект)	Розвиток виноградарства Миколаївської області на базі ДП «Радгосп «Виноградна долина»
2	Підтримка ідеї проекту та забезпечення її реалізації (розроблення проекту)	Миколаївський національний аграрний університет
3	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проект	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4	Мета та завдання проекту	Мета: визначення шляхів стабілізації та подальшого ефективного функціонування виноградарського підкомплексу Миколаївської області з метою насичення внутрішнього ринку якісною конкурентоспроможною продукцією, а також підвищення її експортного потенціалу. Завдання: створення сприятливих умов для

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		призупинення негативних процесів, стабілізації та подальшого розвитку виноградарської галузі на основі концентрації матеріально-технічних, фінансових та інших ресурсів виробничого і науково-технічного потенціалу; насичення внутрішнього продовольчого ринку конкуренто спроможною продукцією та розширення її експортного потенціалу.
5	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Підприємства Миколаївської області
6	Цільові групи проєкту	Кваліфіковані кадри виноградарів, студенти Миколаївського НАУ і коледжів, фермери, ДП «Радгосп «Виноградна долина», підприємства корпорації «Миколаївсадвинпром»
7	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	Виробництво винограду столових сортів є традиційною та ефективною галуззю агропромислового комплексу України. Прийнятні ґрунтово-кліматичні умови південної частини країни дозволяють вирощувати цінні столові сорти винограду для використання у свіжому вигляді. У розвитку виноградарства Миколаївської області останніми роками спостерігаються негативні тенденції: скорочуються площі насаджень, зменшуються урожайність і валові збори продукції. Основні причини скорочення площ – старіння насаджень, їх висока зрідженість і відсутність у господарств коштів для їх оновлення. Низька продуктивність виноградних насаджень пов'язана з: нестачею у господарств коштів, порушенням технології, недостатнім внесенням добрив, засобів захисту рослин від хвороб та шкідників, нестачею фахівців у галузі виноградарства, що в свою чергу, негативно впливає і на собівартість, і на якість вирощеного винограду, а у підсумку – на конкурентоспроможність галузі.
8	Очікувані результати від реалізації проєкту	<ul style="list-style-type: none"> - виробництво високоякісної продукції столового винограду, що дасть змогу забезпечити вітамінною продукцією населення області, а також відпочиваючих у санаторно-курортній зоні Чорного моря; - впровадження у виробництво інтенсивних технологій вирощування столових сортів винограду; - використання сучасних світових технологій

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>вирощування столових сортів винограду;</p> <ul style="list-style-type: none"> - підвищення кваліфікації фахівців-виноградарів; - створення філії кафедри виноградарства та плодовоовочівництва Миколаївського НАУ на виробництві; - покращення практичної підготовки студентів університету; - додаткове створення робочих місць.
9	Основні заходи проекту	<ul style="list-style-type: none"> - проектування і закладання нових виноградних насаджень на площі 100 га на основі сучасних наукових розробок; - проведення наукової та освітньої діяльності; - забезпечення населення Миколаївської та південних областей країни свіжою продукцією; - проведення занять студентів в умовах виробництва на філії кафедри виноградарства та плодовоовочівництва; - перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів фахівців в галузі виноградарства, розширення практики інформаційно-консультаційного обслуговування виноградарських підприємств; - складання і ведення кадастру виноградників; - впровадження інтенсивних, ресурсозберігаючих технологій закладання і догляду за насадженнями; - нарощування виробництва столового винограду, збільшення пропозиції свіжого винограду на внутрішньому ринку, здійснення заходів щодо створення оптових ринків сільськогосподарської продукції; - удосконалення системи оплати праці та матеріального стимулювання, особливо для робітників, що зайняті на закладанні і догляді за молодими насадженнями; - налагодження страхового механізму утримання виноградних насаджень, що викликано залежністю їх продуктивності та якості одержуваного врожаю від погодних умов; - поглиблення науково-методичного забезпечення галузі, розповсюдження науково-технічної та комерційної інформації
10	Період реалізації проекту	2024-2027 рр.

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

11	Орієнтований обсяг фінансування проекту, тис. грн.	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	Всього
	всього	10650,0	10650,0	7100,0	7100,0	35500,0
	у тому числі:					
11.1	державний бюджет, в т. ч.	9585,0	9585,0	6390,0	6390,0	31950,0
	ДФРР	9585,0	9585,0	6390,0	6390,0	31950,0
	інші (зазначити назву субвенції)					
11.2	обласний бюджет	1065,0	1065,0	710,0	710,0	3550,0
11.3	бюджет громади					
11.4	власні кошти					
11.5	інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес-партнерів) ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)					
12.	Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Миколаївський національний аграрний університет, Український проект бізнес розвитку плодоовочівництва (UHBDR), сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства, ДП «Радгосп «Виноградна долина», підприємства корпорації «Миколаївсадвинпром».				

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

13.	Інша інформація щодо проекту (за потреби)	Проектом передбачена екологічна, міжнародна та економічна співпраця й обмін досвідом з іншими партнерами.
------------	--	---

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 5

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	П І П та посада ініціатора ідеї	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї	rector@mnau.edu.ua
1.	Назва проекту регіонального розвитку (далі – Проект)	Створення заводу з переробки овочів на базі ННПЦ МНАУ.
2.	Підтримка ідеї проекту та забезпечення її реалізації	Миколаївський національний аграрний університет.
3.	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проект	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції.
4.	Мета та завдання проекту	Мета – створення сучасного сільськогосподарського підприємства по вирощуванню та переробці овочів на базі використання найновітніших вітчизняних та світових досягнень у цій галузі. Завдання: - виробництво високоякісної конкурентоспроможної консервованої овочевої продукції; - розробка сучасних технологічних схем переробки овочів; - впровадження передових технологій вирощування овочів в овочеву сівозміну; - підготовка кадрів фахівців-технологів з переробки продукції рослинництва;

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		- забезпечення використання новітніх досягнень науки у освітньому процесі при практичній підготовці студентів університету.
5.	Територія, на яку проект матиме вплив	Підприємства Миколаївської області.
6.	Цільові групи проекту	Кваліфіковані кадри фахівців-технологів, студенти Миколаївського НАУ та коледжів університету, фермери, сільське населення, сільськогосподарські підприємства
7.	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проект	- нестача кадрів фахівців-технологів виробництва високоякісної конкурентоспроможної консервованої овочевої продукції; - поглиблення використання новітніх наукових досягнень у освітньому процесі при практичній підготовці студентів університету та коледжів; - потреба в найновітніших світових розробках та технологіях вирощування та переробки овочів; - недостатня якість консервованої овочевої продукції.
8.	Очікувані результати від реалізації проекту	- виробництво високоякісної конкурентоспроможної консервованої продукції, а саме консервовані огірки, помідори, солодкий перець, зелений горошок, кукурудза цукрова, соки (томатний, морквяний, гарбузовий, купажовані); - впровадження у виробництво інтенсивних технологій вирощування овочевих культур; - використання сучасних світових технологій переробки овочів; - підвищення кваліфікації фахівців-технологів по переробці овочевої продукції; - створення філії кафедри виноградарства та плодовоовочівництва Миколаївського НАУ на виробництві; - покращення практичної підготовки студентів університету та коледжів; - додаткове створення 165-ти робочих місць.
9.	Основні заходи проекту	- розробка проектної документації консервного заводу; - будівництво корпусу заводу;

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<ul style="list-style-type: none"> - монтаж технологічної лінії; - запуск заводу з переробки овочів; - освоєння овочевої сівозміни; - проведення наукової та освітньої діяльності; - забезпечення населення Миколаївської та південних областей країни високоякісною консервованою овочевою продукцією; - проведення занять студентів університету та коледжів на філії кафедри виноградарства та плодовоовочівництва. - перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів фахівців-технологів по переробці овочів. 			
10.	Період реалізації проекту	2021-2023 рр.			
11.	Орієнтований обсяг фінансування проекту, тис грн	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Усього
	Всього	100 000	100 000	50 000	250 000
	<i>У тому числі:</i>				
11.1.	<i>Державний бюджет, в т. ч.:</i>	90 000	90 000	45000	225000
	<i>ДФРР</i>	90 000	90 000	45000	225000
	<i>інші</i>				
11.2.	<i>Обласний бюджет</i>	10 000	10 000	5000	25 000
11.3.	<i>Бюджет громади</i>				
11.4.	<i>Власні кошти</i>				
11.5.	<i>Інші джерела</i>				
12.	Ключові потенційні учасники реалізації проекту	Миколаївський національний аграрний університет, Український проект бізнес розвитку плодовоовочівництва (UHBDP), сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства.			
13.	Інша інформація щодо проекту (за потреби)	Проектом передбачена екологічна, міжнародна та економічна співпраця й обмін досвідом з іншими партнерами.			

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 6

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
До Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї	тел.(0512)34-10-82, факс (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї	rector@mnaui.edu.ua
1.	Назва проекту регіонального розвитку (далі проєкт)	Сучасне зрошення – основа інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва Миколаївської області
2.	Підтримка ідеї проекту та забезпечення її реалізації	Миколаївський національний аграрний університет
3.	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4.	Мета та завдання проєкту	Мета – створення інноваційного полігону вирощування сільськогосподарських культур на зрошенні та ефективне функціонування інноваційно-інвестиційного об'єднання (навчально-науково-виробничого консорціуму) з трансферу сучасних агротехнологій на базі Миколаївського національного аграрного університету за участю науково-дослідних інститутів (селекційних центрів) НААН і виробничих підприємств Миколаївської області. Завдання: 1. Створення на землях Університету сучасного зрошення для сортовипробування зернових культур із насіння перспективних сортів, виведених в НААН. 2. Розроблення і впровадження шести новітніх

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>технологій вирощування озимої пшениці з елементами біологізації на зрошенні.</p> <p>3. Випробування можливості безпілотної авіації для моніторингу посівів і захисту їх від шкідників, нових зразків с/г техніки ЛКМЗ ІГ «УПЕК» в умовах Півдня України.</p> <p>4. Збільшення вдвічі виробництва якісного насіння і урожайність зернових культур за умови застосування нових технологій, запропонованих за результатами проекту.</p> <p>5. Зменшення на 30-35% хімічного та механічного навантаження на ґрунт.</p> <p>6. Збільшення обсягів продажу с/г техніки ЛКМЗ ІГ «УПЕК» на 10%.</p> <p>7. Створення інвестиційно-інноваційного полігону з трансферу сучасних агротехнологій на базі Миколаївського національного аграрного університету.</p>
5.	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Південний регіон: Миколаївська та Херсонська області.
6.	Цільові групи проєкту	науково-дослідні інститути НААН (Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортівивчення НААН; Миронівський інститут пшениці ім. В.М. Ремесла НААН; Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН; Інститут зрошуваного землеробства НААН; Всеукраїнський науковий інститут селекції; Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН); виробники вітчизняних мікро- і біопрепаратів (ТОВ ТД «БТУ-Центр»; ТОВ «Агротехносоюз»; ТОВ «Український аграрний ресурс»); агровиробники регіону; вітчизняний бренд «Лозівські машини» ІГ «УПЕК»; ТОВ «Агродрон»; виробники агроформувань регіону; здобувачі вищої освіти.
7.	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	Інтеграція зусиль вищих навчальних закладів, науково-дослідних установ та виробничих підприємств у науково-технічній кооперації – нагальна потреба сучасності і одне із пріоритетних завдань Державної стратегії

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

		<p>регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385. Об'єднання аграрних ВНЗ, науково-дослідних установ та виробничих підприємств відкриває можливості для швидкого трансферу інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур та оперативно вирішувати проблеми регіону. Реконструкція та модернізація зрошувальних систем є актуальною для Миколаївської області – зони ризикованого землеробства. Проблема зрошення потребує комплексного підходу для її вирішення, тому що це розробка новітніх наукових технологій вирощування сільгоспкультур на зрошенні, виробничі потужності, навчання (освіта) відповідних кадрів тощо. Такий симбіоз освіти, науки і виробництва – новий підхід до ефективної співпраці, який полягає в створенні інноваційної моделі регіонального розвитку в формі навчально-науково-виробничого консорціуму</p>
8.	Очікувані результати від реалізації проєкту	<ol style="list-style-type: none">1. Створено на землях Університету пілотний проєкт сучасного зрошення для сортовипробування зернових культур перспективних сортів, виведених селекційними центрами НААН та подальше просування результатів серед виробників Миколаївської області.2. Створено інвестиційно-інноваційний полігон з трансферу сучасних агротехнологій на базі Миколаївського національного аграрного університету: база для наукових досліджень, впровадження їх у виробництво і база для проходження практики здобувачами вищої освіти3. Розроблено і впроваджено інноваційні технології вирощування зерна пшениці на зрошенні в умовах Миколаївської області та Півдня України4. Розроблено новітні технології вирощування озимої пшениці з елементами біологізації на зрошенні для впровадження у виробництво

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>5. Випробувано нові зразки с/г техніки ЛКМЗ ІГ «УПЕК» в умовах Півдня України і надані рекомендації для їх серійного виробництва; випробувано можливості безпілотної авіації для моніторингу посівів і захисту їх від шкідників</p> <p>6. Проведені Дні поля та науково-практичні конференції, видано науково-практичні матеріали, надані рекомендації</p> <p>7. Розроблена економіко-математична модель вирощування зернових культур на зрошенні; видано Довідник сортів пшениці озимої для Півдня України; опубліковані результати наукових досліджень в наукових виданнях</p> <p>8. Створено навчально-науково-виробничий консорціум для подальшого впровадження новітніх наукових технологій вирощування сільськогосподарських культур на зрошенні і модернізації аграрного сектору економіки регіону</p> <p>9. Кількість фахівців агроформувань регіону, які оволоділи сучасними технологіями, розробленими за проектом – 450</p> <p>10. Кількість створених нових робочих місць в сферах зрошення, селекції та насінництва, агроінженерії –100-150</p>			
9.	Основні заходи проекту	Створення інноваційно-інвестиційного полігону з трансферу сучасних агротехнологій на базі Миколаївського національного аграрного університету			
10.	Період реалізації проекту (з (рік) до (рік))	2021-2023			
11.	Орієнтовний обсяг фінансування проекту, тис. грн	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
	Всього	5 000,0	500,0	500,0	6 000,0
	<i>у тому числі</i>	-	-	-	-
11.1	<i>державний бюджет, в т.ч.</i>	4 500,0	-	-	4 500,0
	<i>ДФРР</i>	4 500,0	-	-	4 500,0
	<i>інші (зазначити назву субвенцій)</i>	-	-	-	-

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

11.2	<i>обласний бюджет</i>	500,0			500,0
11.3	<i>бюджет громади</i>	-	-	-	-
11.4	<i>власні кошти</i>	-	500,0	500,0	1000,0
11.5	<i>Інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес- партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>	-	-	-	-
12	Ключові потенційні учасники реалізації проєкту	Фермери Миколаївської області, студенти МНАУ, науковці МНАУ, сільськогосподарські виробники			
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)				

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 7

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
До Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї	rector@mnau.edu.ua
1.	Назва проекту регіонального розвитку (далі проєкт)	Інноваційно-інвестиційний проєкт «Інтеграція освіти, науки та виробництва» МНАУ на площі 97,78 га
2.	Підтримка ідеї проекту та забезпечення її реалізації	Миколаївський національний аграрний університет
3.	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4.	Мета та завдання проекту	Мета - створення сучасного підприємства з виробництва м'яса та молока на базі використання найновітніших вітчизняних та світових досягнень у технології ведення галузей свинарства та скотарства. Завдання: – створення сучасного свиногокомплексу на базі ННПЦ МНАУ для виробництва та переробки продукції свинарства та скотарства; - створення біогазової установки для виробництва дешевого екологічно-чистого палива; - створення заводу з виробництва комбікормів; - створення міні-заводу з переробки м'яса; - створення ферми ВРХ та міні-заводу з

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

		<p>переробки молока;</p> <ul style="list-style-type: none">- створення міні-заводу з переробки овочів та теплиці;- підготовка кадрів фахівців-технологів виробництва продукції тваринництва;- забезпечення використання новітніх наукових досягнень у навчальному процесі при практичній підготовці студентів університету;- виробництво екологічно чистої високоякісної перевіреної продукції овочівництва, розсади овочів, саджанців квітів;- налагодження утилізації відходів свинокомплексу;- розвиток племінного господарства.
5.	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Південний регіон: Миколаївська область.
6.	Цільові групи проєкту	Кваліфіковані кадри фахівців-технологів, студенти МНАУ, сільське населення
7.	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<ul style="list-style-type: none">• Потреба в утилізації відходів свинокомплексу»;• Потреба у дешевому екологічно-чистому паливі (біогаз);• Нестача кадрів фахівців-технологів виробництва продукції тваринництва;• Поглиблення використання новітніх наукових досягнень у навчальному процесі при практичній підготовці студентів університету;• Недостатня кількість екологічно чистої високоякісної перевіреної продукції овочівництва, розсади овочів, саджанців квітів;• Потреба в початковому процесі найновітніших світових розробок та технологій.
8.	Очікувані результати від реалізації проєкту	<ol style="list-style-type: none">1. Виробництво відповідно до стандартів ДСТУ 4718:2007 «Свині для забою» (перша екстра категорія): 210 голів основних свиноматок в рік; 3900 реалізованого молодняку; обсяг реалізації племінного молодняку – 1304 голови в рік; обсяг реалізації м'яса в забійній вазі 468 тон/рік;2. Виробництво екологічно чистої продукції

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>овочівництва (огірки, помідори) та вирощування квітів, впровадження в галузі овочівництва інтенсивних технологій виробництва продукції; вирощування розсади овочів, саджанців квітів;</p> <p>3. Підвищення кваліфікації фахівців-технологів виробництва продукції тваринництва;</p> <p>4. Підвищення якісної практичної підготовки студентів;</p> <p>5. Додаткове створення 25 робочих місць.</p> <p>6. Забезпечення племінним молодняком господарств Миколаївської області.</p>				
9.	Основні заходи проєкту	<p>I етап: створення сучасного свинокомплексу на базі ННПЦ МНАУ для виробництва та переробки продукції свинарства та скотарства;</p> <p>II етап: створення біогазової установки для виробництва дешевого екологічно-чистого палива;</p> <p>III етап: створення заводу з виробництва комбікормів;</p> <p>IV етап: створення ферми ВРХ;</p> <p>V етап: створення міні-заводу з переробки м'яса;</p> <p>VI етап: створення міні-заводу з переробки молока;</p> <p>VII етап: створення теплиці та міні-заводу з переробки овочів;</p> <p>– проведення наукової та освітньої діяльності, забезпечення населення Миколаївської області та інших регіонів високоякісною свининою, а сільськогосподарських підприємств та населення – племінним молодняком;</p> <p>перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців тваринницької галузі та викладачів освітніх закладів.</p>				
10.	Період реалізації проєкту (з (рік) до (рік))	2021-2023				
11.	Орієнтовний обсяг фінансування проєкту, тис. грн	<table border="1"> <tr> <td>2021 рік</td> <td>2022 рік</td> <td>2023 рік</td> <td>Усього</td> </tr> </table>	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього			

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

	Всього	20 000,0	50 000,0	30 000,0	100 000,0
	<i>у тому числі</i>				
11.1	<i>державний бюджет, в т.ч.</i>	<i>18 000,0</i>	<i>45 000,0</i>	<i>27 000,0</i>	<i>90 000,0</i>
	<i>ДФРР</i>	<i>18 000,0</i>	<i>45 000,0</i>	<i>27 000,0</i>	<i>90 000,0</i>
	<i>інші (зазначити назву субвенцій)</i>	-	-	-	-
11.2	<i>обласний бюджет</i>	<i>2 000,0</i>	<i>5 000,0</i>	<i>3 000,0</i>	<i>10 000,0</i>
11.3	<i>бюджет громади</i>	-	-	-	-
11.4	<i>власні кошти</i>				
11.5	<i>Інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес- партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>	-	-	-	-
12	Ключові потенційні учасники реалізації проєкту	сільськогосподарські виробники Миколаївської області, фахівці-технологи, студенти, аспіранти, науковці МНАУ			
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)	МНАУ розроблено проєктно-кошторисну документацію, проведено її державну експертизу, здійснено оцінку економічної ефективності інвестиційного проєкту, отримано позитивні експертні висновки.			

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 8

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021- 2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї (обов'язково)	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї (обов'язково)	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї (обов'язково)	rector@mnau.edu.ua
1	Назва проєкту регіонального розвитку (далі – проєкт)	Створення центру племінного й індустріального бджільництва, оздоровчого рекреаційного апіцентру Миколаївської області
2.	Підтримка ідеї проєкту та забезпечення її реалізації (розроблення проєкту)	Миколаївський національний аграрний університет
3	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4	Мета та завдання проєкту	Сталий розвиток сільських територій Миколаївської області Підвищення добробуту, якості життя в сільських територіях та створення додаткових робочих місць. Розвиток галузі бджільництва на регіональному рівні. Розвиток сільської кооперації, зокрема, що об'єднує ветеранів АТО (ОСС). Нарощування експортного потенціалу екологічно чистої продукції бджільництва. Формування ринків збуту галузі бджільництва. Збільшення обсягів виробництва продукції бджільництва з високою доданою вартістю.

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>Розширення сфери зайнятості місцевого населення, сприяння вирішенню проблем безробіття, підвищення соціальних стандартів та поліпшення умов життя місцевого населення.</p> <p>Збереження унікальної етнокультурної спадщини місцевого населення, поліпшення екологічної ситуації, раціонального використання природних ресурсів в межах регіону.</p>
5	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Миколаївська область.
6	Цільові групи проєкту	50 сільськогосподарських виробників Миколаївської області, ННЦ «Інститут бджільництва ім. П.І. Прокоповича» НААН, Науковий парк «Агроперспектива» МНАУ, студенти Миколаївського НАУ, сільське населення
7	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	Повільне просування нових селекційних досягнень у виробництво галузі бджільництва, застарілі технології в умовах ризикового землеробства Півдня України, відсутність надійної племінної бази з гарантованим селекційним ефектом, відсутність центру апітерапії в регіоні та продукції бджільництва з доданою вартістю.
8	Очікувані результати від реалізації проєкту	<p>Розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів бджолярів та медоварів, у т. Ч. Із учасників-ветеранів АТО (ОСС).</p> <p>Збільшення ефективності виробництва натуральної екологічної продукції сільського господарства, зокрема бджільництва та її переробки з високою доданою вартістю.</p> <p>Створення племінних пасік та нуклеусного господарства для роботи селекційних бджільницьких центрів.</p> <p>Створення спеціалізованих пасік з</p>

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		реалізації науково-обґрунтованої індустріальної технології виробництва бджолиного маточного молочка та ін. Створення сировинної бази для фармацевтичної промисловості. Організація центру по дорадництву з технологій бджільництва та медоваріння.			
9	Основні заходи проєкту	Створення: «Навчально-дослідно-виробничої пасіки Миколаївського НАУ» (2021 рік), «Товарної пасіки Миколаївського НАУ» (2021 рік), «Племінної пасіки Миколаївського НАУ» (2021-2023 роки), «Нуклеусного господарства» (2023 рік). Будівництво та організація: «Цеху з виробництва питних медів Миколаївського НАУ» (2022 рік) та «Центру апітерапії Миколаївського НАУ» (2021 рік). Підготовка і перепідготовка професійних кадрів – бджолярів в умовах ННПЦ та ІПО Миколаївського НАУ (2021-2023 роки). Організація дорадчої служби з питань бджільництва в умовах Півдня України на базі ІПО Миколаївського НАУ (2023 рік).			
10	Період реалізації проєкту (з (рік) до (рік))	2021-2023 рр..			
11	Орієнтовний обсяг фінансування проєкту, тис. грн	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
	всього	1350,0	5100,0	550,0	7000,0
	<i>у тому числі:</i>				
11.1	<i>державний бюджет, в т.ч.</i>	607,5	2295,0	247,5	3150,0
	<i>ДФРР</i>	607,5	2295,0	247,5	3150,0
	<i>інші (зазначити назву субвенції)</i>				
11.2	<i>обласний бюджет</i>	135,0	510,0	55,0	700,0
11.3	<i>бюджет громади</i>				
11.4	<i>власні кошти</i>				
11.5	<i>інші джерела (гранти, фінансова</i>	607,5	2295,0	247,5	3150,0

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

	<i>допомога бізнес-партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>				
12	Ключові потенційні учасники реалізації проєкту:	<p>Миколаївський національний аграрний університет; Об'єднані територіальні громади області; Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи бджолярів, за участі ветеранів АТО (ОСС); Громадські організації та громадські спілки пасічників регіону; Асоціація фермерів та приватних землевласників у Миколаївській області; Український проєкт бізнес розвитку плодоовочівництва (UHBDP); Міжнародні бджільницькі організації.</p>			
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)	<p>Проєктом передбачена гуманітарна, екологічна, міжнародна та економічна співпраця й обмін досвідом із зарубіжними партнерами, з окремими акцентами на туристичній, науковій, освітній, виробничій, оздоровчій та соціальній складових.</p> <p>Впровадження такого проєкту дозволить створити сучасний розвинутий ринок агротуристично-рекреаційних послуг, використати природні, лікувальні, рекреаційні та агротехнологічні ресурси територій Миколаївської області, що сприятиме прискоренню інтеграції України в світовий економічний простір.</p>			

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 9

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
До Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї	rector@mnau.edu.ua
1.	Назва проекту регіонального розвитку (далі проєкт)	Інноваційно-інвестиційний проєкт «Навчально-науково-виробничий свинокомплекс» МНАУ
2.	Підтримка ідеї проекту та забезпечення її реалізації	Миколаївський національний аграрний університет
3.	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4.	Мета та завдання проєкту	Мета – створення сучасного підприємства з виробництва м'яса свинини та племінного молодняку свиней на базі використання найновітніших вітчизняних та світових досягнень у технології ведення галузі свинарства: породи дюрок української селекції (ДУСС; створено вченими Миколаївського НАУ), ландрас та ін. Завдання: - забезпечення використання новітніх наукових досягнень у навчальному процесі при практичній підготовці студентів університету; - забезпечення сільськогосподарських підприємств та населення – племінним молодняком свиней; - забезпечення населення Миколаївської області

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		та інших регіонів високоякісною свининою; - налагодження системи утилізації відходів свинокомплексу.
5.	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Південний регіон: Миколаївська область.
6.	Цільові групи проєкту	Кваліфіковані кадри фахівців-технологів, науковці, студенти МНАУ, сільське населення
7.	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<ul style="list-style-type: none"> • Поглиблення використання новітніх наукових досягнень у навчальному процесі при практичній підготовці студентів університету; • Нестача кадрів фахівців-технологів з виробництва продукції тваринництва; • Недостатній рівень забезпеченості населення якісною, екологічно чистою свининою; • Недостатня ефективність використання посівних площ внаслідок порушення взаємозв'язку рослинництва і тваринництва; • Забезпечення господарств племінним молодняком свиней вітчизняної та зарубіжної селекції з високим потенціалом продуктивності; • Потреба в утилізації відходів свинокомплексу.
8.	Очікувані результати від реалізації проєкту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виробництво відповідно до стандартів ДСТУ 4718:2007 «Свині для забою» (перша екстра категорія) м'яса свиней в забійній вазі 468 тонн / рік; 2. Вирощування та реалізація племінного молодняку свиней (породи дюрок української селекції (ДУСС; створено вченими Миколаївського НАУ), ландрас та ін.) по 200 голів щорічно; 3. Підвищення якості практичної підготовки студентів, аспірантів та докторантів; 4. Підвищення кваліфікації фахівців-технологів з виробництва продукції тваринництва; 5. Налагодження зв'язків між галузями рослинництва і тваринництва за рахунок забезпечення кормової бази свиней, а галузі рослинництва – органічними добривами; 6. Організація центру по дорадництву з технології

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		свинарства; 7. Додаткове створення 25 робочих місць.			
9.	Основні заходи проєкту	<ul style="list-style-type: none"> - Проведення наукової та освітньої діяльності; - Забезпечення населення Миколаївської області та інших регіонів високоякісною свининою, а сільськогосподарських підприємств та населення – племінним молодняком свиней; - Утилізація відходів свинокомплексу; - Перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців тваринницької галузі та викладачів освітніх закладів. - Організація дорадчої служби з питань свинарства в умовах Півдня України на базі ІПО Миколаївського НАУ. 			
10.	Період реалізації проєкту (з (рік) до (рік))	2021-2023			
11.	Орієнтовний обсяг фінансування проєкту, тис. грн	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
	Всього	20 000,0	30 000,0	50 000,0	100 000,0
	<i>у тому числі</i>				
11.1	<i>державний бюджет, в т.ч.</i>	<i>18 000,0</i>	<i>27 000,0</i>	<i>45 000,0</i>	<i>90 000,0</i>
	<i>ДФРР</i>	<i>18 000,0</i>	<i>27 000,0</i>	<i>45 000,0</i>	<i>90 000,0</i>
	<i>інші (зазначити назву субвенцій)</i>	-	-	-	-
11.2	<i>обласний бюджет</i>	<i>2 000,0</i>	<i>3 000,0</i>	<i>5 000,0</i>	<i>10 000,0</i>
11.3	<i>бюджет громади</i>	-	-	-	-
11.4	<i>власні кошти</i>				
11.5	<i>Інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес-партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>	-	-	-	-

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

12	Ключові потенційні учасники реалізації проєкту	Національна академія аграрних наук (НААН), науково-дослідні установи (селекційні центри), виробничі підприємства України
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)	МНАУ розроблено проєктно-кошторисну документацію, проведено її державну експертизу, здійснено оцінку економічної ефективності інвестиційного проєкту, отримано позитивні експертні висновки.

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 10

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021- 2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї (обов'язково)	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї (обов'язково)	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї (обов'язково)	rector@mnau.edu.ua
1	Назва проєкту регіонального розвитку (далі – проєкт)	Навчально-науково-виробничий заводу з переробки молока
2	Підтримка ідеї проєкту та забезпечення її реалізації (розроблення проєкту)	Миколаївський національний аграрний університет
3	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4	Мета та завдання проєкту	Мета проєкту – забезпечення населення повноцінними і екологічно чистими продуктами харчування та створення інноваційного проекту, з метою розвитку сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції в Миколаївській області. Завдання проєкту: - створенням заводу з переробки молока на базі Миколаївського національного аграрного університету; - збереження і розширення асортименту традиційних продуктів; - впровадження сучасних ефективних технологій; - підвищення якості продукту за рахунок відбору сировини; - забезпечення сучасного рівня обробки, пакування, маркетингу (обладнання, тара,

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>дизайн, відповідність маркування);</p> <ul style="list-style-type: none"> - досягнення максимально подовженого строку придатності. - отримання маркетингової переваги за рахунок позиціонування як «новинка»; - формування нового рівня цін; - завойовування певних груп споживачів; - в прискореному темпі просування продукту на ринок.
5	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Територіальні громади Миколаївської області
6	Цільові групи проєкту	Територіальні громади, оптові користувачі (таких супермаркетів як “METRO”, “Сільпо”, “Таврія” міста Миколаєва) і роздрібні торговці (мережа магазинів на ринках) Миколаївської області, заклади ресторанного господарства та баз відпочинку.
7	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<p>В нашій країні виробництво молока і молочних продуктів є передумовою забезпечення населення повноцінними і екологічно чистими продуктами харчування. Внаслідок цього виробництво молочних продуктів постійно зростає. А основою конкуренції на ринку готової молочної продукції є підвищення якості продукції та збільшення асортименту.</p> <p>В результаті маркетингових досліджень були визначені перспективні напрямки розвитку виробництва та реалізації молочної продукції в сучасних умовах — умовах дії національних стандартів на більшість із асортименту молочних продуктів, що виготовляються і реалізуються в Україні.</p> <p>Для того, щоб розвивати промислове виробництво молочних продуктів і молочної галузі в цілому, сьогодні недостатньо виготовляти високоякісну продукцію традиційного асортименту. Зарубіжний досвід і загальні світові</p>

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

		тенденції розвитку галузі спрямовані на виробництво конкурентоздатного асортименту, призначеного для забезпечення раціонального повноцінного збалансованого харчування, що поєднує елементи здорового і функціонального харчування.
8	Очікувані результати від реалізації проєкту	Даний проєкт представлений створенням заводу з переробки молока на базі Миколаївського національного аграрного університету. Запланований об'єм переробки продукції в 2023 році – 40 т/зміну з подальшим збільшенням потужності до 90 т у 2027. Прибуток становитиме 9664,26 тис. грн./рік. Каналами збуту продукції є супермаркети м. Миколаєва. Щоб забезпечити будівництво підприємства та укомплектування обладнанням, необхідні інвестиції у розмірі 30,0 млн. грн. Рівень рентабельності складає 26,8 %. Строк окупності – 6,75 років.
9	Основні заходи проєкту	Необхідно буде залучати такі маркетингові прийоми як товарна і престижна реклама, контроль за якістю продукції. Зі збільшенням попиту, необхідно буде розширювати запропонований асортимент продукції. Ціна не повинна бути занадто низькою, тому що певне коло споживачів вважатиме, що така продукція не є високої якості. Комунікаційна політика в рамках маркетингових заходів направлена на залучення нових споживачів продукції, а також підтримання попиту зі сторони існуючих клієнтів. Одним із основних способів просування товару на ринок є реклама як найпотужніший стимулятор попиту на такий товар молочні вироби. З цією

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>метою пропонуємо провести рекламну кампанію таким чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> -рекламні вивіски в точках роздрібної торгівлі; -реклама в засобах масової інформації; -реклама на транспортних засобах; - проведення дегустацій; - роздавання листівок у людних місцях. <p>Попит на молочні продукти високий, що стимулює їх виробництво.</p> <p>Політика підприємства будується на тому, щоб ціна продукту була на 10% нижче, ніж на аналогічні продукти на ринку. Це досягається такими шляхами:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підприємство торгівлі знаходиться поруч із виробником, що зменшує транспортні витрати; • з метою транспортування сировини і готової продукції підприємство забезпечується власним транспортом, що також економить частину витрат; • у підприємства є налагоджені канали оптового збуту продукції; • цех забезпечений власними холодильними установками, що можуть зберігати готову продукцію. 			
10	Період реалізації проєкту (з (рік) до (рік))	<p>Період реалізації з 2023 року по 2027 рік. Буде збудовано завод з переробки молока на базі Миколаївського державного аграрного університету.</p> <p>Сировина буде надходити з власної сільськогосподарської молочно-товарної ферми, з якою співпрацює МНАУ.</p> <p>Рівень рентабельності складе 26,8 %.</p> <p>Строк окупності – 6,7 роки (без врахування подальшого збільшення виробництва).</p>			
11	Орієнтовний обсяг фінансування проєкту, тис. грн	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
	всього			18 000,0	18 000,0
	<i>в тому числі:</i>				

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

11.1	державний бюджет, в тому числі			16 200,0	16 200,0
	<i>ДФРР</i>			16 200,0	16 200,0
	<i>інші (зазначити назву субвенції)</i>				
11.2	обласний бюджет			1 800,0	1 800,0
11.3	бюджет громади				
11.4	власні кошти				
11.5	<i>інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес-партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>				
12	Ключові потенційні учасники реалізації проєкту:	<p>Канал збуту продукції заплановано проводити такими способами:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виробник – споживач; -виробник – роздрібний торговець – споживач; -виробник – оптовий торговець – роздрібний торговець – споживач. <p>Підприємством також розроблений прямий канал, де використовується власна торгівельна мережа. Збут товару буде здійснюватися оптовим (такі супермаркети як “METRO”, “Сільпо”, “Таврія” міста Миколаєва) і роздрібним торговцям (мережа магазинів на ринках) Миколаївської області, Миколаївським НАУ закладам ресторанного господарства та баз відпочинку.</p>			
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)	<p>Розроблено бізнес-проєкт, у якому відображено основну ідею, цілі бізнесу, специфіку підприємницької діяльності, організаційну і виробничу структуру, стратегію фінансування, пропозиції по інвестиціях, перспективи розвитку тощо.</p>			

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 11

ПРОПОЗИЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ІДЕЇ
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021- 2027 роки
(далі – Стратегія)

	ПІБ та посада ініціатора ідеї (обов'язково)	Ректор Миколаївського національного аграрного університету Шебанін В'ячеслав Сергійович
	Телефон ініціатора ідеї (обов'язково)	тел. (0512) 34-10-82, тел./факс: (0512) 34-31-46
	Електронна адреса ініціатора ідеї (обов'язково)	rector@mnaui.edu.ua
1	Назва проєкту регіонального розвитку (далі – проєкт)	Навчально-науково-виробничий завод з переробки м'яса
2	Підтримка ідеї проєкту та забезпечення її реалізації (розроблення проєкту)	Миколаївський національний аграрний університет
3	Номер і назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт	1.1.3. Розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
4	Мета та завдання проєкту	Мета бізнес-проєкту: даний проєкт представлений створенням заводу з переробки м'яса на базі Миколаївського національного аграрного університету з виробництва варених, копчених ковбас та натуральних м'ясних виробів. Бізнес-план інвестиційного проєкту виконаний на основі власних досліджень, засобів масової інформації та літературних джерел Завдання проєкту: - створенням заводу з переробки м'яса на базі Миколаївського національного аграрного університету; - збереження і розширення асортименту традиційних продуктів; - розширення асортименту за рахунок

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

		<p>ексклюзивних видів та імпортованих аналогів продуктів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - впровадження сучасних ефективних технологій; - підвищення якості продукту за рахунок відбору сировини; - забезпечення сучасного рівня обробки, пакування, маркетингу (обладнання, тара, дизайн, відповідність маркування); - досягнення максимально подовженого строку придатності. - отримання маркетингової переваги за рахунок позиціонування як «новинка»; - формування нового рівня цін; - завойовування певних груп споживачів; - в прискореному темпі просування продукту на ринок.
5	Територія, на яку проєкт матиме вплив	Територіальні громади Миколаївської області
6	Цільові групи проєкту	Територіальні громади, оптові користувачі (таких супермаркетів як “METRO”, “Сільпо”, “Таврія” міста Миколаєва) і роздрібні торговці (мережа магазинів на ринках) Миколаївської області, Миколаївського НАУ, заклади ресторанного господарства та баз відпочинку.
7	Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<p>Сучасне суспільство зорієнтоване на споживання екологічно чистих продуктів, які зберігають свої природні властивості, саме з такою тенденцією пов’язаний стрімкий розвиток виробництва харчових продуктів.</p> <p>На сучасному етапі розвитку харчової промисловості постає проблема виробництва якісних і безпечних для життя та здоров’я людей харчових продуктів. Це найголовніше завдання виробників усіх країн, що дбають про здорову націю та належний рівень життя громадян. В Україні найактуальніше постає питання якості та безпеки вітчизняної продукції, оскільки аналіз споживчого ринку свідчить про велику кількість неякісних та фальсифікованих м’ясопродуктів. Це особливо</p>

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

		<p>важливо при вступі України в СОТ та подальшому її вході до Європейського Союзу, а також при гармонізації національного законодавства відповідно до міжнародних вимог та здійсненні заходів щодо впровадження на підприємствах харчової промисловості системи управління безпекою харчових продуктів (системи НАССР).</p> <p>У нашій країні важливість зазначеної проблеми підтверджена законом «Про якість та безпечність харчових продуктів», а необхідність наукового пошуку інноваційних підходів висвітлена у Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції, розробленої на основі Указу Президента України «Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції» .</p>
8	Очікувані результати від реалізації проєкту	<p>Даний проєкт представлений створенням заводу з переробки м'яса на базі Миколаївського національного аграрного університету. Запланований об'єм випуску продукції в 2021 році – 1 т/зміну з подальшим збільшенням потужності до 2 т/зміну у 2023 році. Прибуток становитиме 2843,4 тис. грн./рік.</p> <p>Каналами збуту продукції є супермаркети м. Миколаєва. Щоб забезпечити будівництво підприємства та укомплектування обладнанням, необхідні інвестиції у розмірі 11,1 млн грн. Рівень рентабельності складає 29,7%. Строк окупності – 3,9 роки (без врахування подальшого збільшення виробництва).</p>
9	Основні заходи проєкту	<p>Необхідно буде залучати такі маркетингові прийоми як товарна і престижна реклама, контроль за якістю продукції.</p> <p>Зі збільшенням попиту, розширювати запропонований асортимент продукції. Ціна не повинна бути занадто низькою, тому що повне коло споживачів вважатиме, що така продукція не є високої якості.</p>

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Комунікаційна політика в рамках маркетингових заходів направлена на залучення нових споживачів продукції, а також підтримання попиту зі сторони існуючих клієнтів.

Одним із основних способів просування товару на ринок є реклама як найпотужніший стимулятор попиту на такий товар, зокрема:

З цією метою пропонуємо провести рекламну кампанію таким чином:

- рекламні вивіски в точках роздрібною торгівлі;
- реклама в засобах масової інформації;
- реклама на транспортних засобах;
- проведення дегустацій;
- роздавання листівок у людних місцях.

Упаковка продукту повинна бути яскравою, цікавою, містити повну і доступну інформацію про виріб, а також мати збоку напис "НОВИНКА". При цьому треба брати участь у ярмарках, організовувати конкурси.

Оскільки засоби масової інформації є одним із найбільших ефективних засобів інформації, то для оптових покупців передбачається розміщувати рекламу в щотижневиках.

Політика підприємства будується на тому, щоб ціна продукту була на 10% нижче, ніж на аналогічні продукти на ринку. Це досягається такими шляхами:

- підприємство торгівлі знаходиться поруч із виробником, що зменшує транспортні витрати;
- з метою транспортування сировини і готової продукції підприємство забезпечується власним транспортом, що також економить частину витрат;
- у підприємства є налагоджені канали оптового збуту продукції;
- цех забезпечений власними холодильними установками, що можуть зберігати готову продукцію.

**Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки**

10	Період реалізації проекту (з (рік) до (рік))	<p>Період реалізації з 2021 року по 2023 рік. Буде збудовано цех з переробки м'яса на базі Миколаївського національного аграрного університету. Сировинна база підприємства буде надходити з власних сільськогосподарських та підприємств, з якими співпрацює МНАУ. Рівень рентабельності складає 29,7 %. Строк окупності – 3,9 роки (без врахування подальшого збільшення виробництва).</p>			
11	Орієнтовний обсяг фінансування проекту, тис. грн	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
	всього	3 704,3	3 704,3	3 704,3	11 113,0
	<i>в тому числі:</i>				
11.1	<i>державний бюджет, в тому числі</i>	3 333,87	3 333,87	3 333,87	10 001,7
	<i>ДФРР</i>	3 333,87	3 333,87	3 333,87	10 001,7
	<i>інші (зазначити назву субвенції)</i>				
11.2	<i>обласний бюджет</i>	370,43	370,43	370,43	1 111,3
11.3	<i>бюджет громади</i>				
11.4	<i>власні кошти</i>				
11.5	<i>інші джерела (гранти, фінансова допомога бізнес-партнерів, ресурси міжнародних фінансових організацій, інші джерела, не заборонені законодавством)</i>				
12	Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	<p>Канал збуту продукції заплановано проводити такими способами: -виробник – споживач; -виробник – роздрібний торговець – споживач; -виробник – оптовий торговець – роздрібний торговець – споживач. Підприємством також розроблений прямий канал, де використовується власна торговельна мережа. Збут товару буде здійснюватися оптовим (такі супермаркети як “METRO”,</p>			

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

		“Сільпо”, “Таврія” міста Миколаєва) і роздрібним торговцям (мережа магазинів на ринках) Миколаївської і Херсонської областей, закладам ресторанного господарства та баз відпочинку.
13	Інша інформація щодо проєкту (за потреби)	Розроблено бізнес-проєкт, у якому відображено основну ідею, цілі бізнесу, специфіку підприємницької діяльності, організаційну і виробничу структуру, стратегію фінансування, пропозиції по інвестиціях, перспективи розвитку тощо.

Пропозиції Миколаївського національного аграрного університету
до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках
Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

Додаток 12

Обсяги
фінансування щодо підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр»
денної форми навчання Миколаївським національним аграрним
університетом
за регіональним замовленням
згідно зі Стратегією розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки

№ п/п	Показники	Роки						
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	Середньорічний приведений контингент здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр», які навчаються за регіональним замовленням*	195,5	208,5	340	340	340	340	340
2	Вартість підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» на календарний рік, млн грн**	8,326	8,880	14,480	14,480	14,480	14,480	14,480

* При щорічному плані прийому 85 осіб на шість спеціальностей сільськогосподарського напрямку, враховуючи фінансування підготовки здобувачів вищої освіти першого курсу з вересня по грудень поточного року.

** Середня вартість навчання одного здобувача освітнього ступеня «Бакалавр» за навчальний рік – 42589 грн.